

δὲ οἱ ἄδελφοί φιλόανθρωποι καὶ φιλόξε-
νοι, ἦσαν ἀσκηταὶ φοβούμενοι τὸν Θεὸν ἐξ
βλῆς ψυχῆς, ὀνομάζεται δὲ ὁ τόπος αὐτῶν
Σκήτις. Ἀκούσαντες δὲ ἄπερ ἐξηγησά-
μην αὐτοῖς, σπουδαίως ἔγραψαν ταῦτα
καὶ σπουδαίως δραμόντες, περιήρχοντο
πάσιν τὴν Σκήτιν, ἐπιφερόμενοι τὴν βί-
βλον ἣν συνέταξεν διὰ τῆς ἐξηγήσεώς μου.
Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνῶναι αὐτὰ τοῖς ἁγίοις
πατράσιν, ἔλαβον αὐτὸ εἰς τὴν Ἐκκλη-
σίαν, ὅπερ καὶ κατέλειπον κέρδος καὶ εἰς
εὐφροσύνην τοῖς πιστεύουσιν καὶ ἀκούουσιν
αὐτοῦ· καθ' ἣν γὰρ ὥραν ἡδουλήθησαν
μελετῆσαι αὐτό, ἐπὶ πλεον ἡυλόγουν τὸν
Θεὸν καὶ τοὺς ἁγίους αὐτοῦ. Ἔστω δὲ ἡ
χάρις καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-

σοῦ Χριστοῦ μεθ' ἡμῶν, πρεσβεΐαις τῶν
εὐχρηστησάντων αὐτῷ ἁγίων καὶ δούλων
πατέρων ἡμῶν, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἔως ὧδέ εἰσι λόγοι τοῦ μακαρίτου Πα-
φνουτίου, ὅστις ἐπιστρέψας εἰς τὴν ἐαυ-
τοῦ κέλλαν καὶ ζήσας ἐν αὐτῇ ὀλίγον και-
ρόν, εἶδεν Ἄγγελον Κυρίου ἐλθόντα καὶ
εἰπόντα αὐτῷ: Ἐλθέ δοῦλε τοῦ Θεοῦ εἰς
τάς αἰωνίους σκηνάς ἵνα ἀγάλλῃσαι μετὰ
τῶν δικαίων καὶ πάντων τῶν τῷ Θεῷ εὐχα-
ρεστησάντων· ταῦτα δὲ ἀκούσας, ὑψοχρί-
στηκε τῷ Κυρίῳ, καὶ οὕτως ἀπῆλθε πρὸς
τὸν ποθούμενον Χριστόν. Ὁ ἡ δόξα καὶ τὸ
κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν·

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΘΩΝΙΤΟΥ

(Λαυρεωτ. Χαρτ. κώδιξ Ε τοῦ φύλ. 30 α. — φύλ. 56 β.)

Εὐλόγησον πάτερ

1. Τὸ τοὺς τῶν ἁγίων βίους, καὶ τὴν
αὐτῶν θεοφιλῆ πολιτείαν ἐγγράφως ἐκτί-
θεσθαι, καὶ τοῖς μετέπειτα πρὸς ὠφέλει-
αν καὶ ζῆλον ὅμοιον παραδιδόναι, καλὸν
καὶ λίαν ἐπωφελὲς καὶ θεάρεστον· τοῖς
τε γὰρ ἀκούουσιν ὄνησις οὐχ ἡ τυχοῦσα
γίνεται, καὶ τῷ γράφοντι μισθὸς ἀπὸ τῆς
ὠφελείας τῶν ἀκούοντων. Ὅθεν καὶ γὰρ
πατρικῇ πεισθεὶς ἐντολῇ κελευούσῃ, τὸν
τοῦ μακαριωτάτου πατρὸς ἡμῶν Πέτρου
βίον ἀνάγραπτον γενέσθαι τοῦ ἐν τῷ
"Αθῷ Ὄρει ἀγγελικῶς πολιτευσαμένου,
καὶ ἀσάρκως, ἵν' οὕτως εἴπω, βεβιωκό-
τος, δίκαιον ἔκρινα, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ εἰς
αὐτὸν γενομένου θαύματος παρὰ τοῦ
τρισμακάρου πατρὸς ἡμῶν Νικολαίου ἀ-
πάρξασθαι, καὶ οὕτω καθ' εἰρμὸν καὶ ἀ-
κολουθίαν τὸν ἄλλον αὐτοῦ διασαφῆσαι

βίον. Τὸ δὲ τοῦ θαύματος τοῦτον ἔχει τὸν
τρόπον, ὥς αὐτὸς ὁ μέγας πατήρ ἡμῶν
Μεθόδιος ὁ Πατέρων Ἐπίσκοπος συνε-
γράψατο. μοναχοί, φησί, τινες τῶν ἐγ-
κρίτων καὶ πάντα Θεῷ ἐπιτηδευόμενοι ἀ-
ρέσκουν, μετὰ τῶν ἄλλων καλῶν καὶ τῇ
ἀληθείᾳ στοιχειούμενοι, τούτῳ μοι γεγε-
νησθαι ὑπὸ Νικολάου τοῦ παμμάκαρος
νεωστὶ τὸ θαῦμα διηγόρευσα.

2. Πέτρος, ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ,
μοναχὸς ἀπὸ Σχολαρίων (*) γενόμενος,
τοιούτῳ τρόπῳ μονάσαι διεβεβαιώσατο.
Ὅντος γὰρ αὐτοῦ ἐν τῇ πέμπτῃ Σχολῇ,
καὶ μετὰ στρατοπέδων διαφόρων ἐπὶ Συ-
ρίαν ἀποσταλέντος πρὸς πόλεμον, ἔτυχεν,
οἷα πολλάκις φιλεῖ ἐν ἀνθρώποις γίνε-

(*) Σχολάριος=στρατιώτης τῶν ταγμάτων
τῆς Ἀνατορικῆς φρουρᾶς παρὰ Βυζαντινοῖς.

σθαι, τῶν Βαρβάρων ἐπικρατεστέρων ὀφθέντων, τραπῆναι μὲν τοὺς Ῥωμαίους ἐν τῷ πολέμῳ, ζωγρηθῆναι δὲ παρ' αὐτῶν πλείστους· μεθ' ὧν καὶ οὗτος ὁ Πέτρος αἰχμαλωτισθεὶς, εἰς τὸν λεγόμενον Σαμαρᾶν ἀποστέλλεται· (Κάστρον δὲ τοῦτό ἐστι τοῖς ἄραβιν ὀχυρώτατον καὶ πολυάνθρωπον), ἀποδοθῆναι τε τῷ τούτων ἀρχηγῷ τοῦ πολέμου ὡς ἄρπαγμα. Ἐπειδὴ ἐκεῖνος ὁ δυσσεβὴς εἰς δημοσίαν φυλακὴν αὐτὸν ἐναπέθετο, καὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐν σιδήροις βαρυτάτοις κατησφαλίσατο, σωφρονέστερος ὥσπερ τῶν οἰκείων γενόμενος ἑξεταστής, καὶ γνοὺς ὡς ἄρα διὰ τοῦτο εἰς προνομὴν καὶ δουλείαν ἀπεδόθη, (διότι πολλάκις εὐξάμενος τῷ Θεῷ γενέσθαι μοναχὸς καὶ τοῖς τοῦ κόσμου ἀποτάσσασθαι πράγμασιν, εἰς πέρας ἀγαγεῖν τὰ τῆς εὐχῆς ἀνεβάλλετο) ἐποινιᾷ το, ἡσχαλλεν, ἐδυσχέραιεν, αὐτὸν τῆς βραδυτῆτος κατεμέμφετο· καὶ δὴ ὡς ἄξια παθῶν, εὐχαρίστως ὑπέφερε τὰ γινόμενα. Ὡς δὲ χρόνος αὐτῷ παρῳήκει ἐν τῇ φρουρᾷ πλεῖστος, καὶ οὐδεμία ἀφορμὴ σωτηρίας ἐπρομηθεύετο, ἐκ πολλῆς συνηθείας τῶν τοῦ ἁγίου Νικολάου θαυμάτων προὑπάρχων, καὶ ἅμα τοῦτον ἐν τοῖς θλιβεροῖς ἁρωγὸν ἐπιβοᾷσθαι μεμελετηκώς, τῇ ἐξ ἑθους παρρησίᾳ χρησάμενος· Ἐγὼ φησιν, ἅγιε Νικόλαε, οἶδα ὡς ἀνάξιος εἰμι πάσης σωτηρίας· πολλάκις γὰρ μονάσαι τῷ Θεῷ ὑποσχόμενος, μὴ περατώσας δὲ ὅπερ ἠξάμην τῷ Πλάσαντι, δικαίως καὶ τῆς ἐνθάδε ζοφώδους καθεύξεως ἔτυχον. Διὰ τοι τοῦτο, πρὸς αὐτὸν μὲν τὴν ἰκεσίαν τῆς ἀπολυτρώσεως, οὐ τολμῶ ποιήσασθαι, σοὶ δὲ ὡς συνήθως ἔχοντι τὰ τῶν ἐν ἀνάγκαις προσοικειοῦσθαι βάρη καὶ ταῖς δεήσεσι τῶν θλιβομένων προσεπικάμπτεσθαι, θαρσύνων προσφεύγω, καὶ σὲ μεσίτην πρὸς αὐτὸν καὶ ἐγγυητὴν προβάλλομαι, ὡς ἄρα διὰ σοῦ, τῇ ἐκείνου ἐ-

πινεύσει, τῶν ᾧδε δεσμῶν ἀπολυτρούμενος, οὐκέτι τοῖς κοσμικοῖς θορύβοις ἐπιμενῶ, οὐδὲ τῇ οἰκείᾳ πατρίδι ἐμαντὸν ἐγκατοικήσω, ἀλλ' ἐπὶ Ῥώμην πορεύσομαι, καὶ ἐν τῷ τοῦ Κορυφαίου Πέτρου σηκῷ διατελέσω τὸν ἅπαντά μου τῆς ζωῆς χρόνον, μοναστῆς ἀντὶ κοσμικοῦ δεικνύμενος, καὶ εὐαρεστεῖν Θεῷ, ὅση δύναμις, ἐπιτηδευόμενος.

3. Ταῦτα καὶ τὰ τούτων πλείονα λέγων ὁ ἀνὴρ, καὶ ἅμα νηστεύσας ἑαυτὸν ἐπιδιδούς καὶ δεήσεσιν, ἑβδομάδα ἡμερῶν ἄσιτος διετέλεσε, περὶ δὲ τὸ τῆς ἑβδομάδος τέλος, ὁπταίνεται αὐτῷ ὁ ταχὺς τῶν ἐπικαλουμένων αὐτὸν ἐπίκουρος, ὁ θερμὸς προστάτης καὶ μέγας Νικόλαος, καὶ φησὶ πρὸς αὐτόν· Καὶ τῆς δεήσεώς σου, ἀδελφέ Πέτρε, ἐπήκουσα, καὶ τὸν στεναγμὸν τῆς καρδίας σου ἠκροασάμην, καὶ τὸν εὖσπλαγχνον Θεὸν ὑπὲρ σοῦ ἐλίπαρσα. Ἄλλ' ἐπεὶ περ αὐτὸς βραδὺς τῶν αὐτοῦ ἐντολῶν ἐκκληρωτῆς κατέστηκας, γινώθι ἀδελφέ, ὡς οὐ βούλεται σε τῶν δεσμῶν ἀναθεῖναι, κρεῖττον ἢ καθ' ἡμᾶς τὴν σωτηρίαν σου προμηθεύμενος· ὅμως δ' οὖν, ἐπεὶ περ αὐτοῦ ἐστὶν ἐντολὴ τό, «αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται, κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν», μὴ ἐκκακήσωμεν τὴν αὐτοῦ ἰκετεύειν ἀγαθότητα καὶ φιланθρωπίαν, καὶ ὅπερ οἶδε συμφέρον, τοῦτο πάντως καὶ οἰκονομήσει εἰς ἡμᾶς.

4. Ταῦτα εἰπὼν ὁ ἅγιος Νικόλαος, καὶ ἐγκαρτερεῖν αὐτὸν ἐγκλεισάμενος, γεύσασθαι τε τροφῆς προτρεψάμενος, ἀπ' αὐτοῦ ἀνεχώρησε. Τοῦ δὲ Πέτρου τότε μὲν μεταλαβὼντος τροφῆς, ἔπειτα δὲ καὶ αὐθις ἑαυτὸν εἰς ἰκεσίαν μετὰ νηστείας ἐπιτείναντος, φαίνεται αὐτῷ ἐκ δευτέρου ὁ ἅγιος Νικόλαος σκυθρωπῷ τινι βλέμματι, ὡς δῆθεν ὑπὲρ αὐτοῦ ἰκετεύων καὶ παρακυνόμενος· καὶ λέγει αὐτῷ ὑφειμένη τῇ φωνῇ· Ἐγὼ μὲν ἀδελφέ πίστευσον, οὐκ ἐπαυσάμην περὶ σοῦ τὴν τοῦ Θεοῦ

ἀγαθότητα καὶ φιλανθρωπίαν ἐκβιαζόμενος, ἀλλ' οὐκ οἶδα οἷς τισι κρίμασιν, ἢ ποίᾳ οἰκονομίᾳ, τὴν ἀπολύτρωσιν ὑμῖν ἀναβάλλεται. Πλὴν ἐπειδὴ περ εἴωθεν ὁ πολυνεύπλαγχνος τὴν ἀναβολὴν πρὸς τὸ συμφέρον ἡμῶν πραγματεύεσθαι, ἵνα μὴ ταχέως λαμβάνοντες, καταφρονῶμεν ὅτι δίδως τῆς χάριτος· θέλει δὲ ἴσως καὶ παρ' ἐτέρων ὑπὲρ σοῦ ἀξιωθῆναι τῶν εὐαρεστησάντων αὐτῷ, ἐγὼ σοι πρὸς αὐτὸν ὑποδείξω πρεσβευτὴν ἀξιότατον. Λάβωμεν οὖν αὐτὸν συνήγορον ἀμφοτέροι, μόνον ἐπὶ ἀψευδέσι τοῖς πράγμασι, καὶ οἶδα ὥς ἐπινεύσει Θεός, δοθῆναι ἡμῖν τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα. Τοῦ δὲ εἰρηκότος· Καὶ τίς εἴη ἄρα ἅγιε Δέσποτα ὁ πλεον σοῦ τὸ θεῖον ἱλασθῆσόμενος; σοῦ γὰρ ταῖς πρεσβείαις καὶ ταῖς προστασίαις, ὁ κόσμος ἅπας περισώζεται. Ὑποφθάσας αὐτῷ ὁ μέγας ἔφη Νικόλαος· Οἶδας Συμεὼν τὸν Δίκαιον, ὃς ἐν χειρὶ τὸν Κύριον τεσσαρακονθήμερον προσδεξάμενος, ἐν τῷ Ναῷ εἰσεκόμισεν; Οἶδά, φησιν, ἅγιε τοῦ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἀγνοῶ τὸν ἄνδρα· τοῖς γὰρ ἁγίοις Εὐαγγελίοις ἐστὶν ἀνάγραφτος, ὅτι δὲ φιλανθρωπώτατος Νικόλαος, τοῦτον, ἔφη, ἀμφοτέροι εἰς πρεσβείαν κινήσωμεν, δύναται γάρ, ὥς τῷ Θρόνῳ τῷ Δεσποτικῷ μετὰ τοῦ Προδρόμου καὶ τῆς Θεοτόκου αἰεὶ παριστάμενος, καὶ πάντως τὰ ἀπέραντα ἡμῖν, πέρας αἴσιον ἀπολήφονται. Ὡς δὲ ταῦτα εἰπὼν ὁ ἅγιος Νικόλαος, ἀπηλλάττετο.

5. Διυπνισθεὶς οὖν ὁ ἄνθρωπος, πάλιν ἑαυτὸν ταῖς ἱκεσίαις καὶ νηστείαις ἐκδεδώκως, τὰς Νικολάου πρεσβείας ἐπικαλεῖσθαι οὐκ ἀπέλιπε. Καὶ θέα μοι ἐνταῦθα τὴν τοῦ Ἁγίου συμπλῆθειν, πῶς τὸν ἱκέτην ἀποθεραπεῦσαι βουλόμενος καὶ τῶν αἰτήσεων αὐτῷ προμηθεύσασθαι τὸ συμπέρασμα, οὐ κατώκησεν εἰς τοῦτο συμπρεσβευτὴν καὶ Συμεὼν παραλαβεῖν τὸν δικαιοτάτον, μεθ' οὗ παραστὰς τῇ τρίτῃ

ἐπιφορᾷ τῆς ἀποκαλύψεως, ὅτε δὴ καὶ τὴν λύσιν αὐτῷ τῶν λυπηρῶν ἐχαρίσατο· Θάρσει, ἔφη, ἀδελφε Πέτρε, καὶ τῆς ἀθυμίας τὸ πολὺ ἀποσκευασάμενος, τῷ κοινῷ μεσίτῃ καὶ συμπρεσβευτῇ Συμεὼν τὰ τῆς αἰτήσεως ἐπιθάρζῃσον. Τοῦτου δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνατείναντος, καὶ τὸν μέγαν Συμεὼν περισκοπήσαντος, ἐντρόμου τε ὄλου γενομένου τῷ δέει τῆς ὁράσεως, ὁ δίκαιος αὐτῷ παραστὰς Συμεὼν ῥάβδον χρυσὴν μεταχειριζόμενος, ἐφρούδτε καὶ κίδαριν καὶ ἐπωμίδα περιβεβλημένος, τοιούτοις πρὸς αὐτὸν ἀπεχρήσατο ῥήμασιν· Αὐτός, φησὶν, ὑπάρχεις ὁ τῷ ἀδελφῷ Νικολάῳ ἐνοχλῶν καὶ συνεχῶς δεόμενος, ἀναθεῖναι σε τῆς περιεχούσης σε θλίψεως καὶ τῆς ἐνταῦθα φρουρᾶς, καὶ τῶν σιδηρῶν τούτων δεσμῶν; ὁ δὲ μόλις τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀνοιγέμενος· Ναί, φησιν, ἅγιε τοῦ Θεοῦ, ἐγὼ εἰμι ὁ ταπεινός, ὃς ἐγγυητὴν αὐτὸν εἰς Θεόν, καὶ τὴν σὴν ἁγιοσύνην μεσίτην καὶ πρεσβευτὴν προβαλλόμενος· Καὶ φυλάττετε, φησὶν, ἀπὸ τοῦ νῦν ἀσφαλῶς ἅπερ αὐτῷ καθωμολόγησας, μοναχὸς γενόμενος, καὶ ἐναρέτως βιοῦν ἀπὸ τοῦ παρόντος διεγειρόμενος· Ναί, φησιν, ὑποφθάσας ὁ ἱκέτης ἀντέφησε. Καὶ ὁ δίκαιος Συμεὼν· Ἐπειδὴ περ, φησὶν, ἐμμένειν οἷς ὡμολόγησας διαβεβαιοῖς, ἔξελθε ἀκωλύτως τῶν ἐνταῦθα, καὶ ὅπου βούλει βάδιζε· οὐδὲν γάρ σε τοῦ λοιποῦ τῶν δοκούντων κωλυτικῶν ἐμποδίσαι ἢ παρακατασχεῖν δυνήσεται. Τοῦ δὲ Πέτρου τοὺς πόδας τοῖς σιδηροῖς καθηλωμένους ὑποδείξαντος, ἐκτείνας τὴν ἐν τῇ χειρὶ ῥάβδον ὁ ἅγιος Συμεὼν, τῶν τε σιδηρῶν ἐφαψάμενος, ὥς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρός, οὕτως αὐτὰ διαλύσας, παραχρῆμα ἠφάνισεν.

6. Εἶτα ἔξελθὼν τοῦ δεσμοτηρίου ὁ δίκαιος Συμεὼν, καὶ συνακολουθῶν αὐτῷ ὁ Πέτρος ἅμα Νικολάῳ τῷ θεομάκα-

ρι, τὴν πορείαν ἔξω τῆς πόλεως εὐρέθῃ ποιούμενος· γνωρίσας δὲ τῷ Πέτρῳ, ὡς οὐκ ἐνύπνιον τὸ ὁρώμενον; (ὄνειρεύεσθαι γὰρ αὐτὸς ἔδωκε τῷ παραδόξῳ τοῦ πράγματος·) τῷ μεγάλῳ Νικολάῳ ἐπιμελεῖσθαι αὐτοῦ ἐπειπὼν, αὐτὸς μὲν ἠφαντώθη ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· ἔμεινε δὲ μόνος ὁ ἄνθρωπος τῷ κηδεμόνι τῆς αὐτοῦ σωτηρίας Νικολάῳ παρομαρτῶν καὶ προσανακείμενος. Ὁ δὲ μέγας Νικόλαος τὰ πρὸς σιτισμόν, αὐτῷ ἄρσασθαι διεκελεύετο· τοῦ δὲ εἰπόντος, μηδὲν ἔχειν ὁ διατραφήσεται, ὁ τοῦ Κυρίου γνήσιος θεράπων Νικόλαος, θαρρεῖν αὐτῷ τοῦ λοιποῦ διακελευσάμενος, εἰσελθεῖν ἐν ἐνὶ τῶν ἐκεῖσε κήπων παρεγγυήσατο, καθεῖθεν ὅσα βούλοιο τῶν ὀπωρῶν ἑαυτῷ ἀποκομίσασθαι. Οὐπερ γενομένου καὶ τοῦ ἀνθρώπου εἰς διατροφήν εὐπορήσαντος, οὐκ ἐπαύσατο ὁ μέγας χειραγωγῶν αὐτὸν Νικόλαος, ἕως εἰς Ρουμανίαν ἀβλαβῇ διεκόμισεν. Ἐπεὶ δὲ τῆς γραικῶν ἐπέβη γῆς ὁ ἀνὴρ, ὁ μὲν ἅγιος εὐθὺς αὐτοῦ ἀπηλλάττετο, τοῦτο μόνον πρὸς αὐτὸν εἰπὼν : Καίρός σοι ἀδελφε Πέτρε τὰς συνθήκας ἐκπληρῶσαι ταχέως· εἰ δὲ μή, πάλιν τῷ Σαμαρᾷ ἀποκομίσῃ ὡς δέσμιος. Ὁ δὲ (Πέτρος) ἅμα μὲν καὶ τῆς προτέρας ἀναβολῆς δειδιῶς τὸ ἐπιτίμιον, ἅμα δὲ καὶ τὸν ἅγιον θεραπεύειν ἐκμηχανώμενος, οὐδὲ ἐν τῷ οἰκείῳ οἴκῳ ἀπελθὼν, οὐδὲ μὴν τοῖς ἰδίοις ἢ γνωρίμοις ἑαυτὸν φανερώσας, ὥς ἂν μὴ ὑπ' αὐτῶν τῆς σπουδῆς ἀναχαιτισθῇ, τάχους ὡς εἶχε πρὸς Ῥώμην ἠπείγετο, ἀποδοῦναι τῷ Κυρίῳ τὰς εὐχάς, μετ' ἐξομολογήσεως, ἃς διέστειλε τὰ χεῖλη αὐτοῦ. Καὶ σκόπει μοι ἐνταῦθα. ὦ φιλότης, τοῦ παμμάκαρος Νικολάου κηδεμονίας τὸ ἀσύγκριτον πῶς ὥσπερ πατὴρ φιλόστοργος καὶ συμπαθής, ἢ ὥσπερ παιδαγωγὸς ἄριστος, τῷ αὐτῷ προσανεσχηγότι συμπαρομαρτεῖ, οὕτως αὐτῷ συνω-

δειπόρει, ἐπικολούθει, προέτρεχε, τὰ ἐμ-πρόσθεν προωμάλιζε, τὰ ὀπίσθεν ἐπεδ-ρώννυε, κατευοδῶν ἐν ἅπασι· καὶ οὐκ ἀπέστη τούτου, ἕως ἂν αὐτὸν τῷ Θεῷ προσῆξεν, ὡς ἐπεχείρησεν.

7. Ἄρτι γὰρ τότε τῇ Ῥώμῃ ἐγγιζόντος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν τόπον ἀγνοούντος, ἀγνοουμένου δὲ καὶ αὐτοῦ, τῷ τηνικαῦτα τῆς Ῥωμαίων Ἐκκλησίας προεδρεύοντι ὁ μέγας αὐτὸν κατάδηλον καὶ ἐμφανῇ παρίστησι Νικόλαος· νύκτωρ τῷ Πάπᾳ ἐπιστάς, τὸν ἄνδρα ἐπὶ χεῖρας κρατῶν, αὐτῷ τοῦτον ὑπεδείκνυεν· ὅπως μὲν αὐτόν, ἐκ τοῦ Σαμαρᾷ ἀνεῳχόμενος· καὶ ὅπως εὐ-χὴν ἔχη ἐν τῷ τοῦ Κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων ἀποκείρασθαι σηκῷ καθ' ἐξῆς ἐκδιηγούμενος, γνωρίσας αὐτῷ ἅμα καὶ τὰ τοῦ ἀνθρώπου ὄνομα, Πέτρον παρσαγορεύσθαι εἰπὼν, σπεύδειν τε ἐν τῷ αὐτῷ Πάπᾳ ὑποθέμενος, ὥς ἂν τάχιον τὰ τῆς εὐχῆς περατώσειε. Αὐπνισθεὶς οὖν ὁ Πάπας, καὶ πρὸς τὸ τοῦ Κορυφαίου τέμενος ἀπὼν, (ἦν γὰρ Κυριακὴ τῶν ἡμερῶν), πάντας περιεσκόπει, καὶ τῶν προσπαπαντώντων κατενόει τὰ πρόσωπα, εἰ ἄρα τὸν δειχθέντα αὐτῷ καθ' ἑπνοὺς ἀναγνωριεῖ καὶ θεάσεται. Καὶ δὴ τὸ πλῆθος προσανεσχηκὸς τοῦ λαοῦ, ὁρᾷ τὸν ἄνθρωπον μέσον τῶν ἄλλων ἰστάμενον· νεύμασι δὲ ἅπαξ καὶ δις τοῦτον προσκαλεσάμενος, ὡς εἶδε μὴ ὑπακούοντα, ἐξ ὀνόματος αὐτὸν ἐπιβοᾷν ἐπεχείρησε : Πέτρε, λέγων, ὁ ἀπὸ Γραικίας ἐληλυθώς, οὐκ αὐτὸς εἰ δὲν ὁ μέγας Νικόλαος ἐκ τοῦ Σαμαρᾷ τῶν δεσμῶν καὶ τῆς φυλακῆς ἀελυτρώσατο; Τοῦ δὲ ἑαυτὸν εἶνε ὁμολογήσαντος, καὶ τῷ παραδόξῳ θαμβηθέντος τοῦ ἀκούσματος, ὁ Πάπας αὐτῷ ἀπεκρίνατο : Μηδὲν θανμάσης ἀδελφε Πέτρε, λέγων, ὅτι ἐξ ὀνόματός σε ἐκάλεσα ὃν οὐδέποτε τεθέσθαι· ὁ γὰρ πολὺς καὶ μέγας Νικόλαος νύκτωρ μοι ἐπιστάς, ἅπαντα τὰ κατὰ σὲ ἐνεφάνισε, καὶ ὡς ἦκεις ἀποθρι-

ξόμενος ἀποπληρώσων.

8. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Πάπας, καὶ τὸν ἄνδρα ἀποκείρας, Θεῷ τοῦτον ὡς ἡ ὑπόσχεσις, καθιέρωσε· καὶ ποιήσας χρόνον οὐκ ὀλίγον μετ' αὐτοῦ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, κατηχηθεὶς παρ' αὐτοῦ τὰ πρὸς σωτηρίαν ψυχῆς καὶ ὠφέλειαν συντείνοντα, ἀνεχώρησεν ἐν εἰρήνῃ τῆς Ῥώμης, εἰρηκότος αὐτῷ τοῦ μακαριωτάτου Πάπα : Πορεύου τέκνον, ὁ Κύριος ἔσται μετὰ σοῦ, καὶ αὐτὸς εὐθύναι τὴν ὁδὸν σου, στηρίζων πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν καὶ διαφυλάττων σε ἀπὸ τῶν τοῦ διαβόλου μεθοδεϊῶν. Πεσὼν οὖν ὁ μακάριος Πέτρος εἰς τοὺς πόδας τοῦ Πάπα, λέγει πρὸς αὐτόν : Σώζου τίμιε πάτερ, σώζου μαθητὰ τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὑπήκοε τοῦ ἑμοῦ ἐγγυητοῦ καὶ ρύστου μου, τοῦ ἁγίου Νικολάου. Καὶ ἀσπασάμενος αὐτόν, τόν τε Κλήρον ἀπαῆλθε τῆς πόλεως δεόμενος τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀγαθῆς μὴ ἐνδοῦναι προθέσεως. Εὐρὼν δὲ πλοῖον, εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸ καὶ ἀπέπλευσεν· ἦν δὲ ὁ ἄνεμος ἐπιτήδειος, καὶ πλεύσαντες ἡμέρας ἑφ' ἱκανὰς κατήντησαν ἐν τινι χωρίῳ, καὶ τὴν νῆα προσηρμίσαντες, ἐξῆλθον οἱ ναυτικοὶ τοῦ ὁπτιῆσαι ἄρτους. Ἀπελθόντες οὖν ἐν τινι οἰκίσκῳ, εὗρον πάντας τοὺς ἐν αὐτῷ κακῶς ἔχοντας· ὁπτιῆσαντες δὲ τοὺς ἄρτους καὶ καθίσαντες πρὸς ἐστίασιν, λέγουσιν ἐνὶ αὐτῶν : Λαβὼν ἄρτον ζέοντα, ἀποκόμισον τῷ ναυκλήρῳ καὶ τῷ Ἀββᾶ ἡμῶν.

9. Ὡς οὖν ἤκουσεν ὁ τοῦ οἴκου κύριος περὶ τοῦ Ἀββᾶ, λέγει τοῖς ναύταις : Κύριοί μου, ἐλθέτω ὁ πατήρ καὶ εὐλογησάτω ἐμὲ τε καὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι ἤδη τῷ θανάτῳ προσεγγίζομεν, τῇ χαλεπῇ ταύτῃ, ὥς ὁρατε, ἀρῶυστία περιπεσόντες. Τοῦτο ἀκούσαντες ἐκεῖνοι, ἀπελθόντες ἀνήγγειλαν τῷ Ἀββᾶ, τὴν ἄκραν δὲ ταπείνωσιν περικείμενος οὗτος, καὶ μὴ θέλων ἑαυτὸν ἐμφανίσαι, πορευθῆναι σὺν αὐτοῖς οὐκ ἠβούλετο· μαθὼν δὲ ὅτι εἰς

αὐτὰς κατήντησαν τοῦ θανάτου τὰς πύλας, κατηφιῶν ἅμα καὶ σκυθρωπάζων, μετ' αὐτῶν διήνυσεν τὴν ὁδόν. Ὡς δὲ τῇ θύρᾳ τοῦ οἴκου προσήγγισαν, τοῦ πατρὸς τό, Χαῖρε τῷ οἰκοδεσπότῃ προσφθεγξαμένου, εὐθὺς καὶ παραχρῆμα, ὥσπερ ἐκ βιρυτάτου κάρου εἰς ἑαυτὸν γενόμενος, ἀνέθορε τῆς κλίνης ὁ ἀσθενῶν· καὶ πεσὼν πρὸς τοὺς πόδας τοῦ ὁσίου, καὶ τούτους μετὰ δακρύων περιπτυσσόμενος, ἀνέστη ἐρῶμενος καὶ ὑγιής, παραδόξου τυχὼν τῆς ἰάσεως ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς τοῦ ὁσίου χειρὸς, διέδραμε πάντα τὰ τῶν ἀσθενούντων κλινίδια, καὶ ποιούντος τοῦ ὁσίου τὴν ἐν Χριστῷ σφραγίδα, εὐθέως ἰώντες αἱ τῇ νόσῳ κατεσχημένοι. Ἰασάμενος οὖν πάντας τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ ἀρρώστους, αὐτὸς ὑπέστρεψεν εἰς τὸ πλοῖον· ἀνήγγειλαν δὲ πάντα τὰ παρ' αὐτοῦ γεγνημένα τῷ ναυκλήρῳ οἱ ναῦται, καὶ δεδωκότες δόξαν τῷ Θεῷ, πεσόντες ἅμα προσεκύνησαν αὐτῷ.

10. Ὁ οὖν οἰκοδεσπότης ὁ τῆς ἰάσεως τυχὼν πανοικί, λαβὼν ἄρτους καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον, παρεγένετο εἰς τὸ πλοῖον ταῖς οἰκείαις χερσὶ διαβαστάζων αὐτὰ ὅδε μέναις πατὴρ ἡμῶν Πέτρος, τὴν μὲν αὐτοῦ προαίρεσιν ἀτεδέξατο, λαβεῖν δὲ αὐτὰ οὐ παρεδέχετο : καὶ πεσὼν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἅμα τοῖς συνελθοῦσιν αὐτῷ, ἔκλαιον ὁμοῦ πικρῶς λέγοντες : Δοῦλε γνήσιε τοῦ Χριστοῦ, εἰμὴ τὴν μικρὰν ταύτην εὐλογίαν ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν λήψη, οὐδὲ αὐτοὶ παλινσοστῶμεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡμῶν. Μόλις δὲ πεισθεὶς ὁ πατήρ, πάντων τῶν ἐν τῷ πλοίῳ δυσωπησάντων πρὸς τοῦτο, λαβεῖν αὐτὰ κατεδέξατο· καὶ χαίροντες ὑπέστρεψαν εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ καὶ τῷ τούτου θεράποντι.

11. Τούτου οὕτω γενομένου, καὶ τοῦ Κυρίου δοξάσαντος ἐν πᾶσι τὸν ἴδιον οἰκέτην, τῶν ἐκεῖσε ἀπάραντες οἱ ναυτικοί,

τῆς ἐπὶ τὸ πρόσω πορείας εἶχοντο. Ἦν δὲ ἡ μὲν τροφή τοῦ μακαρίτου πατρὸς ἐν τῷ πλοίῳ, ἅφ' ἐσπέρας εἰς ἐσπέραν οὐγκία ἄρτου, ἡ δὲ πόσις, ἀπὸ τοῦ θαλαττίου ὕδατος ἐνὸς μικροῦ βαυκαλίου. Καὶ διαπλεύσαντες ἡμέρας ἱκανάς, καὶ ἐν τινὶ ἡσυχῇ τόπῳ προσορμισθέντες, μικροῦ μετασχὼν ὕπνου ὁ θεοφόρος Πέτρος, ὁρᾷ τὴν πανάχραντον Θεοτόκον μετὰ τινος ὑπερβαλλούσης αἰγλῆς φανείσαν, καὶ τὸν μέγαν Νικόλαον αἰδοῖ καὶ φόβῳ καὶ συστολῇ πλησιάζοντα, καὶ ἱκετικῶς λέγοντα αὐτῇ: Δέσποινα τοῦ παντός καὶ Κυρία, ἐπεὶ περ τὸν δοῦλόν σου τοῦτον τῆς χαλεπῆς ἐκείνης αἰχμαλωσίας ἐλευθερώσας ἠθέλησας, δυσωπήθητι ὑποδείξαι τούτῳ καὶ τόπον, ἐν ᾧ τὸν ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς αὐτοῦ διατελέσει χρόνον, τὴν φίλα Θεῷ διαπράττων. Καὶ στραφείσα φησι πρὸς αὐτὸν ἡ Θεοτόκος: «Ἐν τῷ τοῦ Ἀθῶ Ὄρει ἔσται ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ, ὅπερ εἰς κληρὸν ἐμὸν αἰτησαμένη εἵληφα παρὰ τοῦ ἐμοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ, ὅπως οἱ τῶν κοσμικῶν ἀναχωροῦντες συγχύσεων καὶ τῶν πνευματικῶν ὁσῆ δύναμις ἀντεχόμενοι, καὶ τὸ ἐμὸν ἀληθεία καὶ πίστει καὶ διαθέσει ψυχῆς ἐπικαλούμενοι ὄνομα, τὴν τε παρούσαν ζωὴν ἀμερίμων· διανύουσι, καὶ τὴν μέλλουσαν δι' ἔργων θεαρέστων κληρονομῶσι· πάντῳ γὰρ ἐπιτεροῦς ἔχω τούτου, καὶ λίαν μου τὸ πνεῦμα ἐπ' αὐτῷ ἐπευφραίνεται· καὶ γὰρ σαφῶς οἶδα, ὅτι ἔσται ποτὲ ὅτε πλησθήσεται τοῦ Τάγματος τῶν μοναχῶν ἀπ' ἄκρων ἕως ἄκρων αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔλεος τοῦ ἐμοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ (εἴ γε καὶ αὐτοὶ τῶν σωτηρίων ἐντολῶν ἀντέχονται), εἰς τὸν σύμπαντα αἰῶνα, ἀπ' αὐτῶν οὐ διασκηδασθήσεται· καὶ πλατυνῶ αὐτοῦ· ἐπὶ νότον καὶ βορρᾶν τοῦ εἰρημένου Ὄρους, καὶ κατακυμεύουσιν αὐτοῦ ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐν πάσῃ τῇ ὑψηλῇ περιβόητον

θῆσω, καὶ τῶν διακαρτερούντων ἐν αὐτῷ ὑπερασπιῶ». Ἀλλ' ὅρα μοι πᾶς ὁ καρατυγχάνων τῷδε τῷ διηγέματι, Δεσπότην μὲν ἄκραν φιλανθρωπίαν, δούλῳ δὲ συμπάθειαν καὶ στοργὴν πρὸς ὁμόδουλον, καὶ Δεσποίνης πρὸς οἰκέτην κηδεμονίαν καὶ προστασίαν· ἐννόει μοι δὲ καὶ τὴν τοῦ ὁσίου Πέτρου ἀκραίφνεστάτην πίστιν, ἥτις πάντα τὰ δυσχερῆ κατευμήρισε, καὶ τὴν εὐχὴν ἣν ἠῤῥατο τῷ Κυρίῳ, ἀποδοθῆναι πεποίηκε. (*)

(*) Ὁ μέγας ἐν Ἀγίοις Γρηγόριος Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης καὶ Παλαμᾶς, ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ συγγραφέντι βίῳ τοῦ ὁσίου τούτου Πέτρου ἀρχομένου οὕτως: «Οὐ δίκαιόν ἐστιν ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, ὥς ἐξῆς ἱστορεῖ τὴν πρὸς τὸν ὁσίον ἐμφάνειαν ταύτην τῆς Θεοτόκου:

«...Ὅναρ ὁρᾷ τὴν ἀειπάρθενον Μητέρα Θεοῦ, ταύτη δὲ τὸν ἑαυτοῦ προμηθεά Νικόλαον ἐν οἰκέτῳ σχήματι παρεστῶτα, καὶ πρὸς αὐτὴν ἡρεμαίᾳ φωνῇ φθεγγόμενον: Ποῦ καταλύσει Πέτρος ὁ Δέσποινα; Τὴν δ' ὑπολαβούσαν φαιδρῶς τε καὶ κοσμίως ἀποκρινάμενην· «Ἔστιν Ὄρος· ἐπ' Εὐρώπης κάλλιστον ὁσίον καὶ μέγιστον, πρὸς Λιβύην τετραμμένον, ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης εἶσω προῖόν. Τοῦτο τῆς γῆς ἀπάσης ἀπολεξαμένη, τῷ μοναχικῷ πρέπον καταγώγιον προσκληρώσαι διέγων ἔγωγε, ταῦτ' ἄρα καὶ ἰδιαίτατον ἐνδιαίτημα τοῦτ' ἀφιέρωσα ἑμαυτῇ, καὶ ἅγιον τοῦντεῦθεν κεκλήσεται. Καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ δὲ τὸν πρὸς τὸν κοινὸν ἀνθρώποις πολέμιον ἀγῶνα ἐπαναιρουμένων, προπολεμήσω διὰ βίου παντός. Καὶ πάντως ἔσομαι τούτοις ἀμαχος σύμμαχος, τῶν πρακτέων ὑφηγητῆς τῶν μὴ πρακτέων ἐρμηνευτῆς· κηδεμών, ἱατρός, τροφεύς, ἦν ἄρα βούλει τροφὴν τε καὶ ἱατροίαν, ὅση τε πρὸς τὸ σῶμα τείνει καὶ τοῦτο συνιστᾷ τε καὶ λυσιτελεῖ, καὶ ὅση τὸ πνεῦμα διανιστᾷ τε καὶ ὀννύσει καὶ μὴ τοῦ καλοῦ διαπεσεῖν συγχωρεῖ. Συστήσω δ' ἄρα τῷ Υἱῷ καὶ Θεῷ μου, οἷς ἂν γένηται καλῶς καταλύσαι τῇδε τὸν βίον, τῶν αὐτοῖς ἡμαρτημένων τελείαν ἐξαιτησαμένη παρ' αὐτοῦ τὴν ἄφεσιν».

Οἶδα ὅτι πᾶσιν ἐνῆκεν ἡδονὴν ὁ λόγος· καὶ εἰκότως, αἵτε τὴν περισπούδαστον ἡμῖν τε καὶ τοῖς εὐφρονέουσιν ἅπασιν κατὰ ψυχὴν σωτη-

12. Διϋπνισθεὶς οὖν ὁ μακάριος Πέτρος ἀκαμαίαν ἔτι τὴν ὀπτασίαν ἔχων, ἠὲ χαρίστηκε τῷ Θεῷ, καὶ τῇ Πινάγῳ τούτου Μητροί, καὶ τῷ μεγάλῳ πατρὶ Νικολάῳ· ἦν δὲ ὥρα ὥσει τρίτῃ καὶ πνεύματος ἐπιφόρου τυχόντος, ἐπορεύοντο χαίροντες. Ἐγγισάντων δὲ ἤδη τῷ τοῦ Ἀθω Ὄρους ἀκρωτηρίῳ, αἴφνης ἔστη τὸ πλοῖον, τοῦ ἀνέμου ἔτι πνέοντος καὶ τὰ ἱστία πληροῦντος. Καὶ διηπόρουν οἱ ναυτικοὶ πρὸς ἀλλήλους λέγοντες : Τί ἄρα ἐστὶ τὸ σημεῖον τοῦτο, καὶ τίς ἡ παράδοξος αὕτη καινοτομία; ὅτι ἐν τοσοῦτῳ χάσματι πελάγους, ἀνέμου ἐπιτηδείου ὄντος, τὸ σκάφος ἔστη παρ' ἐλπίδα τῆς ἐπὶ τὸ πρόσω πορείας; Ταῦτα διαπορούντων αὐτῶν, μέγα στενάζας ἔφη πρὸς αὐτοὺς ὁ ἅγιος : Τεκνία, θέλοντα μαθεῖν με καὶ ἐρωτῶντι, εἰπατέ μοι· ἴσως γὰρ τῆς διαπορήσεως ὑμῶν ἐπιλύτης ἔσομαι. Τίς ἡ κλῆσις τοῦ τόπου τούτου; οἱ δὲ εἶπον : Τὸ ἅγιόν ἐστιν Ὄρος τίμιε πάτερ, ὃπερ ἀρχήθεν τὴν τοῦ Ἀθω εἴληφε προσηγορίαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς : Τάχα δι' ἐμὲ τὸ σημεῖον τοῦτο γέγονε σήμερον· καὶ εἰ μὴ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἔξενέγκαντες ἑσσητέ με, περαιτέρω προβῆναι οὐ δύνασθε· Οἱ δὲ δάκρυσι συσχεθέντες, τὰ ἱστία χαλάσαντες, τῇ γῇ προσήγγισαν, καὶ τοῦτον μετ' ὀδυνῶν καὶ θρήνων ἐκβαλόντες, εἶασαν ἐκεῖσε λέγοντες αὐτῷ, ὅτι μεγάλης σκέπης καὶ βοηθείας ὑστερήθημεν σήμερον, σοῦ διαιεθέντος ἡμῶν. Καὶ ὁ ἅγιος πρὸς αὐτοὺς : Τί οὕτως ὀλολύζετε καὶ ἑαυτοὺς κατασπινράσσετε τέκνα, δι' ἐμὲ τὸν πάσης τηρίαν ἀναμφιλέκτως ἐπαγγελλόμενος. Ὃταν γὰρ ἡ τοῦ Θεοῦ Μητήρ, ἡ καὶ τὰ ἀδύνατα δυνατὰ καθέστηκεν, ὑπισχνεῖται βοηθεῖν, καὶ οὐκ ἐνταυθοῖ μόνον, οὐδ' ἐπὶ τοῦ παρόντος, πρὸς δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, καὶ οὐκ ἐπὶ σμικροῖς ἀπαλλαγὴν δὲ προξενούσαν τῶν ἀρρήτων ἐκείνων εὐθυνῶν καὶ τῶν ἀκηράτων ἀγαθῶν ἀπόλαυσιν, τίς οὐκ ἂν ὑπερβαλλόντως ἤδοιτο νοῦν ἔχων;

ἀμφοτέρων ἀνάπλεων; Ὁ Θεὸς ὁ φιλόανθρωπος, ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν, αὐτὸς καὶ ὑμῖν συνοδεύσει, καὶ μοὶ χεῖρα βοηθείας ὀρέξει ἀπαρχὴν ποιουμένων πολιτείας θεοφιλοῦς.

13. Οὕτως εἰπὼν, καὶ τὸν ἐν Κυρίῳ δεδοκῶς αὐτοῖς ἀσπασμόν, τρίτον ἐπελάβετο τῆς νηὸς, καὶ τῷ Τιμίῳ Σταυρῷ σφραγίσας, καὶ ἐπειπὼν, πορεύεσθε ἀδελφοί ἐν εἰρήνῃ, ὁ Κύριος μεθ' ἡμῶν, ἐξέπεμψεν εἰς τὰ ἴδια. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀκρωρείας ἐκείνης, τὸ ἀνωφερὲς τῆς ὁδοῦ καὶ δύσβατον ἰδρῶτι πολλῷ διελθὼν καὶ κόπῳ, πρὸς τι πεδίον ἐγένετο ὁμαλὸν καὶ εὐάερον· καὶ μικρὸν τῶν πόνων ἀνεθείς, πάλιν ἤρξατο διερχόμενος περισκοπεῖν τὸν τόπον ἐν ᾧ ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ ἔσται· πολλοὺς δὲ χειμάρρους καὶ νάπας καὶ γηλοφύους διελθὼν, εὗρε σπήλαιον, πάννυ μιν σκοτεινόν, ὕλη δὲ βαθεῖα περιεστοιχισμένον, ἐν ᾧ τοσοῦτον ἐρπετῶν ἑσμὸς ἦν, ὥς ὑπερβαίνειν οὐρανίων ἀστέρων πλῆθος καὶ θαλαττίαν ἄμμον, μεθ' ὧν καὶ δαιμόνων ἐνεφώλευον πλήθη, οἱ τοσοῦτον ἡγεῖραν σμῆνος πειρασμῶν τῷ ἀγίῳ, ὥς μήτε γλῶσσαν χωρεῖν ἀφηγεῖσθαι, μήτε ἀκοὴν παραδέχεσθαι. Τινὰ γὰρ τῶν τῆς ὕλης ἐκείνης διατεμὼν αὐτὴν θεόδητον ἔσκεπον τοῦ σπηλαίου θύραν, κατώκησεν ἐν αὐτῷ εὐχαριστῶν τῷ Κυρίῳ καὶ ἑξομολογούμενος νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ τὰς εὐχὰς θερμῶς ἀναπέμπων.

14. Οὕτω τὸν δεύτερον τῆς ἐβδομάδος τοῦ ἀγίου καιρὸν διανύσαντος, τὸ καρτερικώτατον αὐτοῦ καὶ τολμηρὸν, μὴ φέρων ὁ αἰεὶ τοῖς καλοῖς ἐπιβασκαίνων σατάν, ἄρας τὴν πανστρατιάν αὐτοῦ μετὰ βελῶν καὶ τόξων, εἴσεισι μόνος ἐν ἐκείνῳ τῷ σπηλαίῳ ἐνθα ὁ μακάριος τὸν τῆς μαρτυρικῆς ἀθλήσεως διήνυνεν ἀγῶνα· οἱ δὲ ἄλλοι, λίθους παμμεγέθεις ὥσπερ κυλίοντες ἔξωθεν, μετὰ φωνῶν καὶ κραυγῶν ἔπεμπον κατ' αὐτοῦ, ὥστε ταῦτα ὀρῶντα

τὸν ἅγιον λέγειν, ὅτι πάντως πέφθακέ μου τὸ πέρας, καὶ οὐκ ἔτι τοῖς ζῶσιν ἀριθμηθήσομαι. Καὶ ὁ μὲν πρωτοστάτης τούτων, ἔνδον ἦν τοῦ σπηλαίου· ἡ δὲ ἄλλη αὐτοῦ πανοπλία τὰ τόξα κατέχοντες, ἐδόκουν πέμπειν κατὰ τοῦ δαίον φονίως. Ὡς δὲ τῇ ἄνωθεν χάριτι ἀσινὴς διειρητο, λέγει ἐν ἑαυτῷ: Ἐξελεύσομαι τοῦ σπηλαίου καὶ γνώσομαι τίς ἡ τοσαύτη μανία, καὶ τὶ τῶν συνειλεγμένων τὸ σύνταγμα· καὶ ἐξελθὼν, εἶδε τὰ τῆς πονηρίας πνεύματα κύκλῳ τοῦ σπηλαίου ἐστῶτα, καὶ κραυγαῖς ἀφορήτοις καὶ φοβεραῖς ὤψεσι, ροιζηδὸν κατ' αὐτοῦ ἐπιόντα· καὶ τὸ ὄμμα πρὸς οὐρανὸν ἀνατείνας, τὴν Θεοτόκον ἐπεκαλεῖτο πρὸς συμμαχίαν, εἰρηκῶς οὕτως: ἅγια Θεοτόκε βοήθει τῷ δούλῳ σου. Καὶ ἅμα τὸ ἀκοῦσαι τοὺς ἐνστίλους τὸ γλυκὺ καὶ περιπόθητον ἡμῖν τῆς Θεοτόκου ὄνομα, εὐθὺς καὶ παραχοῆμα γεγόνασιν ἄφαντοι.

15. Εἶχετο οὖν πάλιν τῶν ἀγώνων ὁ ἅγιος, ἑαυτὸν ἐκδεδωκὼς τῷ σπηλαίῳ καὶ προσευχόμενος ἔλεγε μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς: Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεός μου, μὴ ἐγκαταλίπῃς με· καὶ οὐκ ἔτι ἠκούοντο φωναὶ μέχρι καιροῦ τινος. Μετὰ ταῦτα πενήτηντα παρελθουσῶν ἡμερῶν, πάλιν τῷ προτέρῳ χρησάμενοι σχήματι οἱ ταλαίπωροι, ὀπλίζονται κατ' αὐτοῦ, καὶ κινουσί πᾶν ἔρπετὸν ἰοβόλον, καὶ πάντα τὰ θηρία ἃ ἦν ἐν τῷ ὄρει, καὶ μετ' αὐτῶν ἄγουσιν ἐν τῷ σπηλαίῳ· καὶ τὰ μὲν αὐτῶν, ἔνθεν κακείθεν τρέχειν ἐποιοῦν οἱ ἀλιτήριοι· τὰ δὲ, χάσασαι χρᾶσθαι καὶ ζῶντα πειρᾶσθαι καταπιεῖν τὸν δίκαιον· ἄλλα δὲ ἔρπειν καὶ συρίττειν καὶ βλοσυρὸν ὄρᾶν παρεσκέυαζον. Ἀλλὰ καὶ πάλιν τούτους τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἐκνενευρισμένους, τῷ σημείῳ τοῦ Σταυροῦ, καὶ τῇ ἐπικλήσει τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀχράντως τοῦτον τεκούσης Μητρός, πάντας ἐφυγάδευσε.

16. Χρόνου οὖν πληρωθεντος ἑνός, καὶ ἡσυχίαν ἀσκοῦντος τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Πέτρου, καὶ ὅση δύναμις αὐτῷ καθαιρουντος τὰ τοῦ ἐχθροῦ ὑψώματα καὶ τεχνάσματα, δεινὸν ποιεῖται ὁ ἀλάστωρ τὴν αὐτοῦ ἡρεμίαν καὶ οὐκ ἀνεκτόν. Καὶ ὅρα οἷα αὐτῷ μεμηχάνευται· μετασχηματισθεὶς γὰρ ὁ δαίμων εἰς ἓνα τῶν οἰκειακῶν παίδων αὐτοῦ, δρομαίως ἔρχεται πρὸς τὸ σπήλαιον· καὶ ἀναιδῶς περιπτυσσάμενος αὐτόν, φιλεῖν ὑποκρινόμενος ὁ τοῦ μίσους ἀνάπλεως, καθίσας ἤρξατο κλαίειν καὶ λέγειν οὕτως: Ἀκηκόαμεν κύριε ἡμῶν, πῶς μὲν ἐν τῷ πολέμῳ κρατηθεὶς, πρὸς τὸν Σαμαρᾶν ἀπηνέχθης, καὶ τῇ κακῇ καὶ ζοφώδει ἐκείνῃ εἰρηκτῇ παρεδόθης· πῶς δὲ ὁ Θεός, εὐχαῖς τοῦ παμμακάροτος πατρὸς ἡμῶν Νικολάου, τῷ φρουρίῳ, ἐκείνου, ὥς ἀπόλοιτο, ἐκβλήθῃ, τῇ τῶν Ῥωμαίων γῇ σε ἀποκατέστησε· διὸ καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ σου ἅμα ἐμοὶ τῷ μάλιστα περικαιομένῳ τὴν καρδίαν σῆς θέας καὶ οὐκίας ἔνεκεν, πενθοῦσιν ἀπαρηγόρητα. Πολλὰς δὲ πόλεις, καὶ κόμεις ὅτι πλείστας διαδραμόντες, οὐκ ἰσχύσαμεν τῆς ἐφάρσεως ἐπιτυχεῖν, καὶ τὸ ποθοῦμενον ἡμῖν κατιδεῖν πρόσωπον· ἀπορίᾳ δὲ συσχεθέντες, δάκρυσι καὶ δεήσεσι τὸν μέγαν ἐπικαλούμεθα Νικόλαον, ἐκλιπαροῦντες, ὅτι γλυκύτατε, ἀποκαλύψαι ἡμῖν ὅπου περ ἂν ᾖς, τὸν κεκρυμμένον σε θησαυρὸν. Καὶ οὐ παρείδεν ἡμῶν τὸ ἀνάξιον ὃ ἐν πᾶσι θερμός, ἀλλ' ἀπεκάλυψε τάχιστα τὰ κατὰ σὲ φανερώσας. Νῦν οὖν κύριέ μου ἀκουσόν μου, καὶ πορευθῶμεν εἰς τὸν οἶκον ἡμῶν (οἰδᾶς δὲ καὶ αὐτὸς ὥς περικαλλὴς ἐστί), καὶ ἴδωσι πάντες τὸ αὐτοῖς σε ποθοῦμενον πρόσωπον, καὶ δοξασθῇ Θεὸς ἐν ἀμφοτέροις ὁ αἰεὶ δοξαζόμενος. Περὶ δὲ ἡσυχίας, μὴ ἔστω σοι φροντίς· κακεί γὰρ καὶ μοναστήριά εἰσι πάμπολλα, καὶ ἡσυχαστήρια, ἐν οἷς τὸν ἁπαντὰ σοι βίον ἡσυχαστικῶς διανύσεις.

Ἄλλὰ καὶ αὐτὸς πρὸς αὐτῆς τῆς ἀληθείας, λέγε μοι : Τί τῶν δύο μάλιστα Θεὸς θεραπεύεται; ἀναχωρήσει κόσμου καὶ ἐρημία καὶ ἡσυχία, τῇ τε τῶν ἀπορρώγων πετρῶν καὶ φαράγγων τούτων διατριβῇ ἐν οἷς σαυτὸν μόνον, τάχα δὲ οὐδὲ ἑαυτὸν, ἥκιστα ὠφελήσεως, ἢ ἀνθρώπων διδασκαλία καὶ ὁδηγία καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστροφῆς ἐκ τῆς πλάνης; Ἐγώ γε οἶμαι, ὡς μίας ψυχῆς ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτῆς ἐπιστροφή, πολλῶν ἐρημικῶν ὑπερακοντίσει ἀγῶνας. Καὶ μαρτυρεῖ μοι τῷ λόγῳ ὁ λέγων, ὁ «ἀνάγων ἄξιον ἐξ ἀναξίου, ὡς τὸ στόμα μου ἔσται»· πολλὰ δὲ πλήθη ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν εἰσιν αἱ ἐν μυρίοις πάθεισι πλανώμενα, καὶ χορήζουσιν εἰκότως τοῦ μετὰ Θεὸν αὐτοῖς βοηθήσοντος. Μυρίος οὖν ἀποκείσεται σοι μισθός, εἴ γε τὸν πλανωμένους ἐλθὼν ἐπιστρέψειας πρὸς Θεόν. Λοιπὸν τί μέλει; τί τὴν μετὰ τοῦ ὀλοκαρδίως φιλοῦντός σε οἰκέτου, ἀναδύῃ ὁδόν;

17. Ταῦτα τοῦ δαίμονος λέγοντος, καὶ ἄλλα τινὰ μετὰ δακρύων, ἤρξατο διαταράττεσθαι καὶ ὁ ἅγιος, καὶ δακρύουσι βρέχων τὸ πρόσωπον, φησὶ πρὸς αὐτόν : Ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, οὐκ Ἄγγελος, οὐκ ἄνθρωπος ἔφερε με, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Θεός, καὶ ἡ πανάχραντος αὐτοῦ μήτηρ ἡ Θεοτόκος· καὶ εἰ μὴ τῇ ἐκείνων γνώμῃ καὶ προτροπῇ τῶν ὧδε χωρισθῶ, ἄλλως οὐ χωρίζομαι. Ἀμα δὲ τὸ ἀκοῦσαι τὸν δαίμονα τὸ τῆς Θεοτόκου ὄνομα, εὐθέως ἄφαντος γέγονε. Καὶ θαυμάσας ὁ ἅγιος τὴν σκαιωρίαν τοῦ δαίμονος, τὴν ἐν Χριστῷ σφραγίδα πεποιηκώς, πάλιν ἠκούσας νηστεία δὲ χρησάμενος καὶ ἐγκρατεία πολλῇ, καὶ προσευχαῖς ἀνενδότοις σχολάζων, εἰς ἄκρον ἔφθασε ταπεινώσεως, καὶ μέτρον ἀγάπης εἰλικρινοῦς, καὶ νοὸς καθαρότητα. Διὸ καὶ σφόδρα ἡδημόνει καὶ ἔσπευδεν ὁ παμπόνηρος, τὸν τόνον αὐτοῦ χαλάσαι, καὶ τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον ῥοπῆς ἀναστεῖλαι.

18. Καὶ μετὰ παραδρομὴν χρόνων ἑπτά, εἰς ἄγγελον φωτὸς μετασχηματισθεὶς ὁ δαίμων, ἔσπασμένην ἔχων ἐν τῇ χειρὶ ῥομφαίαν, ἔστη πλησίον τῆς τοῦ σπηλαίου ὁπῆς καὶ καλέσας αὐτὸν ἐξ ὀνόματος, ἔφη: Πέτρε θεράπον Χριστοῦ, ἔξελθε καὶ ἀναγγεῖλῶ σοι λόγους καλοῦς. Καὶ λέγει ὁ ἅγιος : Σὺ τίς εἶ ὁ λόγους μοι ἀναγγεῖλαι ὑπισχνόμενος ὠφελίμους; Καὶ ὁ πονηρός : ἐγὼ εἰμι Κυρίου ὁ ἀρχιστράτηγος, καὶ ἀπεστάλην πρὸς σέ· ἴσχυε οὖν καὶ ἀνδρίζου καὶ χαῖρε καὶ ἀγαλλία, ὅτι θρόνος σοι θεῖος ἡτοίμασται καὶ στέφανος ἀμαράντινος. Νῦν οὖν τὸν τόπον τοῦτον καταλιπὼν, πορεύθητι ἐν τῷ κόσμῳ εἰς στήριγμα καὶ ὠφέλειαν πολλῶν· καὶ γὰρ ὁ Θεὸς τὴν πηγὴν ἐξέθαψε τοῦ ὕδατος τὴν πλησίον σου, διὰ τὰς τῶν θηρίων καὶ ἐρπετῶν ἐπιδρομὰς τὰς κατὰ σοῦ γινόμενας, ὅπως ἀπομύξωσιν ὕδατος μὴ μετέχοντα· ἦν δὲ ὁ πάνσοφος ἐν κακίᾳ οὗτος προαποστείλας δαίμονα, κωλύοντα καὶ διακατέχοντα τὴν τοῦ ὕδατος ῥύμην. Τοῦτο ἀκούσας ὁ ἅγιος, ἔφη ἐν ταπεινώσει : Τίς εἰμι ἐγὼ ὁ κύων, ἵνα Ἄγγελος κυρίου ἔλθῃ πρὸς με; Καὶ ὁ δαίμων : Μὴ θαυμάσης· ἐν γὰρ τοῖς καιροῖς τούτοις, σὺ νενίκηκας καὶ Μωυσῆν καὶ Ἡλίαν καὶ Δανιήλ, καὶ μέγας ἐκλήθης ἐν οὐρανοῖς, διὰ τὸ τέλειον τῆς ὑπομονῆς σου· τὸν γὰρ Ἡλίαν, ὑπερβέβηκας τῇ ἀσιτίᾳ· τὸν Δανιήλ, τοῖς ἐρπετοῖς καὶ θηρίοις· τὸν Ἰώβ, τῇ καρτερίᾳ. Νῦν οὖν ἀναστάς, θέασαι τὴν τοῦ ὕδατος λείψιν, καὶ ταχέως ἐξελθὼν τῶν ὧδε, ἀπελθε ἐν μοναστηρίῳ τοῖς ἐν τῷ κόσμῳ· κακεῖ ἔσομαι μετὰ σοῦ, καὶ ὠφελήσω πολλοὺς διὰ σοῦ λέγει Κύριος παντοκράτωρ. Καὶ ὁ ἅγιος : Ἐγὼ γίνωσκε, ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἢ ἐν πᾶσι συνεργοῦσά μοι Θεοτόκος, καὶ ὁ θερμὸς τῶν ἐν ἀνάγκαις ἀρωγὸς Νικόλαος, τῶν ὧδε οὐκ ἀφίσταμαι· ἅμα δὲ τὸ ἀκοῦσαι τῆς Θεοτόκου, τὸ ὄνομα, εὐθύς ἐξ ὀφθαλμῶν ἐγένετο τοῦ

αγίου ὁ δαίμων. Καὶ γνοὺς τὰ τεχνάσμα-
τα τοῦ διαβόλου ὁ ἅγιος, καὶ τὴν αὐτοῦ
ἐν ἅπασιν ἀσθένειαν, προσηύξατο πρὸς
Κύριον, λέγων οὕτως: Ὁ μὲν ἐχθρὸς, Κύ-
ριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεός μου, ὁ νυόμε-
νος περιέρχεται ζητῶν καταπιεῖν με· ἀλ-
λὰ σὺ τῇ κραταίᾳ χειρὶ σου, περιφρου-
ρεῖς με τὴν δοῦλόν σου· διὸ καὶ εὐχαρι-
στῶ σοι ὅτι οὐκ ἀπέστη· ἀπ' ἐμοῦ.

19. Ταῦτα λέγων ὁ ἅγιος, ἡσύχασε.
Καὶ τῇ ἐκείνης ἡμέρας νυκτί, ἀφυσπνώσαν-
τος αὐτοῦ ὥς εἰώθει μικρόν, φαίνεται αὐ-
τῷ ἡ ταχεῖα τῶν χριστιανῶν βοήθεια, ἡ φι-
λάνθρωπος Θεοτόκος, ἅμα Νικολάῳ τῷ
μεγάλῳ, καὶ φησι πρὸς αὐτὸν: Ἀπὸ τοῦ
νῦν μηκέτι δειλιάσης· ὁ γὰρ Θεὸς μετὰ
σοῦ ἐστίν· καὶ ἀναντιρρόητως αὐριον ἀπο-
στέλλεται Ἄγγελος τροφὴν οὐράνιον κομι-
ζων σοι· τοῦτο δὲ προστεταγμένος ἐστί,
κατὰ τερσικρακονθήμερον ἀπὸ τῆς δευρο-
ποεῖν. Καὶ ταῦτα εἰπόντων, καὶ τὴν εἰ-
ρήνην αὐτῷ δεδοκότων, ἀνεχώρησαν ὁ
δὲ πεσὼν προσεκύνησε τὸν τόπον ἐνθα
οἱ πόδες αὐτῶν ἴσταντο. Καὶ τῇ ἐπαύριον,
ἔρχεται ὁ Ἄγγελος ὑψόθεν ἐπιφερόμενος
τὰς οὐρανίους τροφάς· καὶ ὑποδείξας τὸ
μάγμα, καθὼς ἡ Θεοτόκος ὑπέσχετο, ἀπέ-
στη ἀπ' αὐτοῦ. Εὐχαριστήσας δὲ τῷ Θεῷ
καὶ τῇ τούτου Μητρί, ἡσύχασε κατὰ μόνας
ἀσκών, καὶ τὰς εὐχὰς τῷ Κυρίῳ ἀποδι-
δούς, ἔτη πεντήκοντα τρία ἐξέλιπον δὲ
καὶ αἱ πυκναὶ φαντασίαι τοῦ διαβόλου
καὶ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, τῇ τοῦ Θεοῦ συ-
νεργείᾳ καὶ σιμμαχίᾳ. Ἐν δὲ τοῖς τοσού-
τοις χρόνοις οὐκ ἑώρακε φύσιν ἀνθρώπου
οὐκ ἦν αὐτῷ τροφή πλὴν τοῦ μάννα· οὐκ
ἐνδυματ' οὐ σκέπη, οὐκ ἄλλο τι τῶν ὅσα
χορῇζει τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος· ἀλλὰ μό-
νον τὸν οὐρανὸν ἔχων στέγην, καὶ τὴν
γῆν ἀγαπώμενον κλινίδιον, οὕτως ἐπανε-
παύετο ὁ μακάριος· ἐν καύματι μὲν καιό-
μενος, ἐν ἀνέμῳ δὲ καὶ χιόνι ψυχόμενος.
Καὶ ταῦτα πάντα ὑπέμεινεν ὑπὲρ ἄνθρω-

πον διὰ τὴν μέλλουσαν μισθαποδοσίαν.
Ὅτε οὖν ἠθέλησεν ὁ Κύριος φανερωθῆσαι
αὐτὸν τοῖς ἀνθρώποις, οἰκονομίαν τοιόν-
δε τὸν τρόπον γενέσθαι παρεσκεύασεν.

20. Θηρευτὴς τις, τὸ τόξον αὐτοῦ καὶ
τὴν φαρέτραν λαβὼν, ἐξῆλθε θηρεῦσαι
κατὰ τὸ ὄρος· πολὺς δὲ λόγχμας, φά-
ραγγάς τε βαθείας καὶ ἀποκρήμους, καὶ
τὰς ὑλώδεις ῥαχίας τοῦ ὄρους παραμει-
ψάμενος, ἐγένετο κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος
ἐνθα ὁ ἅγιος τὴν ἀγγελικὴν ἡσπάζετο πο-
λιτείαν, καὶ τὸν οὐράνιον ἦν ἐμπορευό-
μενος πλοῦτον. Καὶ ἰδοὺ παμμεγέθης ἑ-
λαφος τοῦ πλησιάζοντος τῷ σπηλαίῳ δρυ-
μοῦ ἐξελθὼν, σκίοντων πως, ἤλατο ἐνώπιον
τοῦ θηρευτοῦ· ἰδὼν δὲ ἐκεῖνος ὑπερμεγέθη
τε ὄντα καὶ σφόδρα ὠραίον, τάλλα πάν-
τα καταλιπὼν, ἠκολούθει τοῦτον ἐφ' ὅλην
τὴν ἡμέραν. Ὅσπερ δὲ ἐκ προνοίας τινὸς
ὁ εἰλαφος ὀδηγούμενος, ἐλθὼν ἔστη ἐπά-
νω τοῦ σπηλαίου· κατ' ἔχνος δὲ βαίνοντος
τοῦ θηρευτοῦ, καὶ περισκοποῦντος ποίῳ
τρόπῳ περιγένηται τοῦ ζώου, φαίνεται
αὐτῷ ἐν τοῖς δεξιῷ μέρεσιν ἀτενίσαντι,
ἀνὴρ βαθὺς μὲν τὴν ὑπὴν, καὶ τὰς τῆς
κεφαλῆς τρίχας μέχρι τῆς μήτρας καθιε-
μένας ἔχων· τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα ἅπαν γε-
γυμνωμένον, καὶ παντὸς ἐστερημένον ἐν-
δύματος· ὃν ἰδὼν, καὶ τῷ παραδόξῳ τοῦ
ὀράματος ἑκκληκτος γεγονώς, ἐδείξασε
σφόδρα· καὶ τὸ θήραμα καταλιπὼν, ὀπισ-
θόρμητος εἶη, καὶ φεύγειν ὅση δύναμις
ἤρξατο. Ἐωρακὼς δὲ τοῦτον ὁ μακάριος
φυγῇ χρησάμενος, φησὶ πρὸς αὐτὸν με-
γάλη τῇ φωνῇ: Τί φοβῇ; τί ταράττη; τί
δέ με φεύγεις ἀδελφέ; κἀγὼ ἀνθρωπὸς εἰ-
μι ὥς καὶ σὺ, καὶ οὐ φάσμα δαιμόνιον
ὥς υπέλαβες. Δεῦρο πρὸς με καὶ ἔγγισον,
καὶ ἀναγγελῶ σοι πάντα τὰ κατ' ἐμέ· εἰς
τοῦτο γὰρ καὶ ἀπέστειλέ σε ὁ Κύριος. Ἐμ-
φόβου δὲ τοῦ ἀνδρὸς ὑποστρέψαντος καὶ
θάμβους πλήρους, ἀσπασάμενος ὁ πατήρ
καὶ θαρσύνειν προτρεψάμενος, κατ' εἰρημὸν

καὶ τάξιν καὶ ἀκολουθίαν, πάντα τὰ συμ-
βεβηκότα αὐτῷ ἀνήγγειλε τῷ ἀνδρί, τὴν
τε κάθειρξιν αὐτοῦ τὴν ἐν τῷ Σαμαρεῶ καὶ
τὴν ἀνάδρυσιν τὴν διὰ τοῦ μεγάλου πα-
τρὸς Νικολάου γενομένην, καὶ τὸ ποῖον
τρόπον κατόκησεν ἐν τῷ ὄρει· καὶ πῶς
παρὰ τῶν δαιμόνων διαφόρως ἐπολεμήθη·
καὶ πῶς ἐτρέφετο ὑπὸ τοῦ Ἀγγέλου· καὶ
πῶς παρέσχεν αὐτῷ τὸ μάνισσά οἱ Κύριος,
καὶ ὅπως τῇ τούτου καὶ μόνῃ τροφῇ διήρ-
κεσεν ἔτη πεντήκοντα τρία· καὶ ἀπλῶς
πάντα τὸν βίον αὐτοῦ διεσάφησε τῷ ἄν-
δρί. Ἐκπλαγεὶς δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τοῖς εἰρη-
μένοις, καὶ ἐννεὸς γενόμενος, ἔφη τῷ ἁ-
γίῳ: Νῦν ἔγνων ὅτι ὁ Κύριος ἐπεσκέψα-
τό με καὶ ὑπέδειξε μοι, ὦ πάτερ, κεκρυμ-
μένον σε τὸν αὐτοῦ θεράποντα· καὶ γὰρ τοί-
νυν μετὰ σοῦ ἔσομαι ἀπὸ τοῦ νῦν δοῦλε
τοῦ Θεοῦ, καὶ σὺν σοὶ τὸν σωτήριον διανύ-
σω ἀγῶνα. Ὁ δὲ φησὶ πρὸς αὐτόν: Οὐχ
οὕτως ἔσται τέκνον· ἀλλὰ πρῶτον ἀπελθε
ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ τὸ ἐπιλαγχάνον σοι
μέρος τῆς πατρικῆς κληρονομίας διάδος
τοῖς δεομένοις· ἀπόσχου τε οἴνου καὶ κρε-
ῶν καὶ τυροῦ καὶ ἐλαίου, καὶ πρὸς τού-
των, τῆς ἰδίας γυναικὸς· καὶ ἐπιμελήθητι
εὐχῶν καὶ προσοχῆς καὶ ψυχῆς συντετριμ-
μένης τοῦτον τὸν χρόνον· καὶ μετὰ τὸ
τέλος αὐτοῦ ἔλθε πρὸς με, καὶ εἴτι μοι Κύ-
ριος ὁ Θεὸς ἀποκαλύψει, τοῦτο καὶ γενή-
σεται.

21. Ταῦτα εἰπὼν, καὶ τὴν εὐχὴν αὐτοῦ
ὡς ἀρῶσθαι δοὺς τῷ θηρευτῇ, ἀπέστει-
λεν εἰς τὰ ἴδια εἰρηκῶς: Σὺ μὲν ἐν εἰρή-
νῃ πορεύου τέκνον· τὸ δὲ μυστήριον φύ-
λαττε· θησαυρὸς γὰρ φανερούμενος, εὐά-
λωτος ἔσται κλέπταις καὶ εὐεπιχείρητος.
Καὶ ἀπελθὼν ὁ θηρευτής, τὸν μὲν χρόνον
ἐκεῖνον ἐποίησε καθὼς εἶπεν ὁ ἅγιος· με-
τὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐντολῆς, λα-
βὼν μεθ' ἑαυτοῦ δύο μοναχοὺς καὶ τὸν ἱ-
διον ἀδελφόν, ἐπορεύθησαν ἅμα εὐρόντες
πλοιάριον· καὶ δὴ ἐν ὀλίγῳ καθώρμισαν

ἐν τῷ ἀκροθηνίῳ. Καὶ τῆς ὁδοῦ πόθῳ
πολλῷ ἀψάμενοι, ἀνέρχονται εἰς τὸ σπή-
λαιον. Καὶ θεῶ μοι, ὦ φιλότις, τὸ τῆς
θείας οἰκονομίας ἀπόρρητον· προλαβὼν
γὰρ πάντας ὁ θηρευτής, ἅτε δὴ καὶ ζήλῳ
θερμοτέρῳ κινούμενος, εὗρε τὸν μακάρι-
ον τεθνεῶτα, καὶ τὰς χεῖρας σταυροειδῶς
δεδεμένας ἔχοντα, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
εὐσχημόνως κεκαίυμένους καὶ τὸ λοιπὸν
σῶμα σεμνῶς ἐπὶ γῆς κείμενον. Ἰδὼν δὲ
οὕτω τὸν ἅγιον κείμενον, τῇ λύπῃ ὥσπερ
ἐκκληκτος γεγονώς, ταῖς χερσὶ κρούσας
τὸ πρόσωπον, ἔπεσε χαμαὶ οἰμωγῇ καὶ
κλαυθοῖς καὶ ὀδυρμοῖς συνεχόμενος, Με-
τὰ μικρὸν δὲ καὶ οἱ συνελθόντες αὐτῷ μο-
ναχοὶ καταλαβόντες ἐκείσε, καὶ τὰ περὶ
τῆς διδαχῆς καὶ νοουθεσίας καὶ ἐντολῆς τοῦ
ἁγίου καὶ τοῦ βίου αὐτοῦ εἰπόντες αὐτοῖς
μετὰ δακρύων τοῦ θηρευτοῦ, ἔκλαυσαν καὶ
αὐτοὶ πικρῶς στερηθέντες τῆς αὐτοῦ ὁμι-
λίας καὶ εὐχῆς.

22. Ὁ οὖν τοῦ θηρευτοῦ ἀδελφός, πνεύ-
ματι κατείχετο ἀκαθάριστον· καὶ ἅμα τῷ
προσεγγίσει καὶ ἄψασθαι τοῦ λειψάνου, ἦν
ἰδεῖν φοβερῶτατον θέαμα· σπαραγμοὶ γὰρ
συνεχεῖς τὸ σῶμα αὐτοῦ κατεσπάραντον,
οἱ τε ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὑφαιμοὶ ἐγένοντο
καὶ διάστροφαι· τὸ δὲ στόμα πληρὲς ἁ-
φροῦ· καὶ τρίζωντοὺς ὀδόντας ἐβόα λέγων.
Ὡ Πέτρε, οὐκ ἀρκεῖ σοι τῶν πεντήκοντα
τριῶν χρόνων ὁ διωγμὸς ὃν ἐποίησας
εἰς ἐμέ· ἐξεώσας με τοῦ σπηλαίου μου,
ἀλλὰ καὶ νῦν βρῦλει με καὶ ταύτης ἐκδιώ-
ξαι τῆς κατοικίας μου· οὐκ ἀκούω σου,
οὐδ' οὐ μὴ ἐξέλθω. Καὶ βλέπόντων τῶν
ἐστηκότων, ἐγένετο φαιδρὰ τις καὶ περι-
καλλῆς ἢ τοῦ ἁγίου ὄψις. Καὶ πολλὰ σπα-
ράξαν καὶ διαταράξαν αὐτὸν τὸ τῆς κα-
κίας δαιμόνιον, ἀπέστη ὥσει καπνὸς ἀπὸ
τοῦ στόματος τοῦ ἀνθρώπου, ὃς πεσὼν
ἐπὶ τῆς γῆς, ἀφασίᾳ κατείχετο καὶ ἀφωνία,
νεκροῦ μηδὲν διαφέρων· ἐπικαλεσαμένων
δὲ τὰς εὐχὰς τοῦ ἱεροῦ γέροντος, καὶ τὴν

δι' αὐτῶν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἠγέρθη ἐξ ὤ-
 ῥωμένος καὶ σωφρονῶν, εἰπὼν τῷ ἰδίῳ ἁ-
 δελφῷ : Εὐχαριστῶ σοι κύριέ μου ἄδελφέ,
 ὅτι διὰ σοῦ ἐν καλῷ ἤλθον ὧδε, καὶ ταύ-
 της ὡς ὁρᾷς ἔτυχον τῆς λύσεως.

23. Χαρῇ τοίνυν καὶ δάκρυσι τὸ τίμι-
 ον αὐτοῦ ἀράμενοι λείψανον ἤσαν ἐπὶ τὸ
 πλοῖον, καὶ εἰσελθόντες ἐν αὐτῷ, ἤνυσον
 τὴν ὁδὸν αὐτῶν τὴν ἐπὶ βορρᾷν παραπλέ-
 οντες τοῦ ὅρου πλευράν· κακ' οἰκονομίαν
 δὲ Θεοῦ ἔσται τὸ πλοῖον ἐν τῷ πελάγει, ἐν
 ἴσῳ γενόμενον τῆς μονῆς ἧς ἡ προσηγο-
 ρία, τοῦ Κλήμεντος. Μὴ θαυμάσητε δὲ μο-
 νῆς ἀκούσαντες· ἡ γὰρ τῆς Θεοτόκου πρόρ-
 ῃσις ἤδη προβαίνειν ἤρξατο, καὶ τὸ δὴ
 λεγόμενον, ἀπὸ σταγόνος ὕδατος, τῆς τῶν
 κατοικούντων ἐνδεΐας εὐαριθμήτου καὶ ὀλι-
 γότητος, εἰς πέλαγος αὔξειν ἄπειρον καὶ
 πλατυσμόν καὶ πληθος τὸ νυνὶ φαινόμε-
 νον, ἡ τῶν καλῶν σινεργὸς ὁκονόμησε
 πρόνοια. Ὅθεν εὐκαιρὸν ἔστιν εἰπεῖν καὶ
 ἡμᾶς μετὰ τοῦ εἰπόντος, «ὥς καλοὶ σου
 οἱ οἴκοι Ἰακώβ, αἱ σκηναὶ σου Ἰσραὴλ,
 αἱ ἔπηξεν ὁ Κύριος καὶ οὐκ ἄνθρωπος».
 Ἀπὸ ὧρας δὲ τρίτης ἕως ἐννάτης, καὶ
 κόπαις χρώμενοι, καὶ ἰστία ἐφαπλοῦντες,
 καὶ ἄνεμον ἐπιτήδειον ἔχοντες, μετακινή-
 σαι τοῦτο ἐκεῖθεν οὐκ ἴσχυον. Ὁρῶντες
 δὲ οἱ τῆς εἰρημένης μονῆς μοναχοὶ τὸ
 πλοῖον μὴ μετακινούμενον, καὶ τοὺς ἐν
 αὐτῷ ἀνάγκη καὶ βία χρωμένους τοῦ πα-
 ραιτέρῳ προΐεναι καὶ ἀστοχοῦντες, ἐκ-
 θαμβοὶ ἐγένοντο· καὶ οἰκείῳ πορθμείῳ
 χρησάμενοι, ἀπῆλθον πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐ-
 πυνθάνοντο παρ' αὐτῶν, τί ἂν θέλοι τού-
 το εἶναι· οὐκ ἠβούλουντο δὲ οὗτοι φανερω-
 σαι τὸ μυστήριον, ἀλλὰ πλάσταίς καὶ ψευ-
 δέσι χρώμενοι ἀπολογίαις, ἔσπευδον τὰ τοῦ
 πράγματος διασκεδάσαι. Ἐπιγνόντες δὲ οἱ
 μοναχοί, ὥς, οὐκ ἄληθῆ λέγουσιν ἀλλ' ἐ-
 πίπλαστα, μόνον ὥς ἐνευσαν τὸ πλοῖον
 πρὸς τὴν μονήν, καὶ εὐθὺς ἀφ' ἑαυτοῦ ἐ-
 πορεύθη ἐπὶ τὴν γῆν· ἐμβριμησάμενος δὲ

αὐτοῖς ὁ προεστὼς, καὶ ἀπειλαῖς σφοδρο-
 τάταις χρησάμενος, καταλεπτὸν ἔμαθε
 πάντα παρὰ τοῦ θηρευτοῦ. Εὐθὺς δὲ με-
 τὰ κηρῶν καὶ λαμπάδων δραμόντες, ἦσαν
 τὸ λείψανον καὶ κατέθεντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
 Καὶ ἦν ἰδεῖν πᾶσαν νόσον δραπετεύου-
 σαν τῶν τῆς μονῆς ἀδελφῶν καὶ τοὺς κα-
 κῶς ἔχοντας αὐθωρὸν ἰωμένους. Διαδρα-
 μοῦσα δὲ, ὥσπερ τις κήρυξ, ἡ φήμη, οὐ
 μόνον τοὺς ἐν τῷ Ἄθῳ Ὄρει συνήθροισε
 μοναχοὺς, ἀλλὰ καὶ πλήθη ἄπειρα τῆς πε-
 ριχώρου· καὶ πάντες ἴωντο καὶ ἐθεραπεύον-
 το, ὅδῃποτε κατείχοντο νοσήματι. Καὶ
 ἦν χιρὰ μεγάλη καὶ ἀγαλλίασις ἐν τε τοῖς
 ἐν τῷ Ὄρει, καὶ παῖσι τοῖς ἔξωθεν ἀθροί-
 θεϊσι.

24. Καὶ μετὰ ταῦτα, οἱ κατὰ τὸν και-
 ρὸν ἐκεῖθεν ὄντες μοναχοί, λαβόντες τὸ ἁ-
 γιον λείψανον, ἤγαγον ἐν τῷ νάρθηκι
 τοῦ πινσέπτου ναοῦ τῆς πανυμνήτου
 Θεοτόκου, ἐνθα εἰώθεισαν τὰς ἐτησίους
 συνάξεις ἐπιτελεῖν. Καὶ ποιήσαντες ἀγρυ-
 πνίας καὶ ὑμνωδίας ἀκαταπαύστους μέ-
 ρεις ἡμερῶν ἑπτὰ, κατέθεντο ἐν τῷ δεξιῷ
 μέρει τοῦ ναοῦ τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεο-
 τόκου, ἀλόῃ καὶ σμύρνῃ καὶ διαφόροις
 ἀρώμασι, μετὰ καθαρᾷ σινδόνης εἰλή-
 σαντες· εἶχον δὲ αὐτὸ ἐν μεγάλῃ τιμῇ, ὅ-
 τι καὶ πάσας αὐτῶν τὰς νόσους ἐθεράπευε
 καὶ μαλακίας. Οὕτω μὲν οὖν τοῦ ἁγίου
 ἐν τοῖς ἀπάντων στόμασιν ὄντος, καὶ δια-
 βοήτου τοῖς θαύμασι γενομένου, ὁ θη-
 ρευτὴς ἅμα τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ, τὰς εὐχὰς
 τῶν γερόντων εἰς ἐφόδιον αἰτησάμενοι,
 τὴν ὁδὸν αὐτῶν ἐπορεύθησαν χαίροντες·
 οἱ δὲ γε μονάζοντες ἐκεῖνοι οἱ τῷ θηρευ-
 τῇ συναναβάντες ἐν τῷ σπηλαίῳ, κλοπο-
 φορῆσαι τὸ σῶμα τοῦ μεγάλου Πέτρου
 βουλευσάμενοι, ὑφάλλῳ γνώμῃ καὶ κεκρυμ-
 μένῳ πλάσματι προσπεσόντες, λέγουσι
 τοῖς πατράσι : Γνωστίον ἔστω ὑμῖν θεο-
 φόροι πατέρες, ὥς οὐκ ἀφιστάμεθα τοῦ
 θησαυροῦ διὰ ὃν ὁ Κύριος ἀπεκάλεψεν ἡμῖν,

ἀλλὰ μετ' αὐτοῦ καὶ ὑμῶν τὰς λοιπὰς ἡμέρας ἡμῶν διανύσομεν. Καὶ τῶν πατέρων μάλα περιχαρῶς δεξαμένων τὸν λόγον, (ἦσαν γὰρ ὑπὲρ τὰς ἄλλας ἀρετὰς τῷ ἀπλάστῳ κοσμούμενοι), μικρὰς ἐκεῖνοι προσμείναντες ἡμέρας, εἰδότες ἔνθα τέθαιπτο ὁ πατήρ, νυκτιλόχους ἐνέδρας ποιήσαντες, ὥσπερ τινὲς τυμβωρύχοι τῷ τάφῳ προσέδραμον, καὶ τοῦτον φόβῳ καὶ σπουδῇ διανοίξαντες, τὸ τίμιον ἔλαβον λείψανον, καὶ σὺν αὐτῷ δρομαῖοι τὸν αἰγιαλὸν περπατῶντες, ἐν ἀκατίῳ προστοιχηθέντι ἐμβάντες, τοῦ ὄρους φυγάδες ὄχοντο.

25. Τούτων αὐτήκοος καὶ αὐτόπτης ὁ ταπεινὸς ἐγὼ γεγονὼς Νικόλαος, ἔσπευσα, εἰ καὶ μὴ πάντα, ἀλλ' οὖν ὀλίγα τινὰ ἐκθέσθαι καὶ τῷ παρόντι ἐντάξει συγγράμματι, ὥς ἂν εἰδεῖεν οἱ μετέπειτα τοῦ κόσμου ἀνακεχωρηκότες, καὶ τῷ ὄρει τοῦτο προσορμισθέντες πῶς δεῖ περιπατεῖν αὐτούς, καὶ ποίας ἀντέχεσθαι πολιτείας, καὶ μεθ' οἷων ἀγώνων καὶ καμάτων καὶ πόνων, ἡ τῶν οὐρανῶν βασιλεία κληρονομεῖται· ὥς οἱ γε ἀναπεπτωκότες καὶ κατ' ἐμὲ ῥαθυμουῦντες, καὶ μέγα τοῦτο μόνον ἡγούμενοι τὸ ῥαγῆναι τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐν κόσμῳ, τὰ δὲ ἄλλα ἀδελῶς διαπραττοντες, ἡγουν ἐπικτήσεις οὐρανῶν ποικίλων καὶ πολυτίμων, καὶ ἀγῶν καὶ κτημάτων καὶ τῶν ἄλλων, ἵνα τοῖς φιλοκόσμοις καὶ φιλομερίμοις εἰσὶ περισπούδαστα πρὸς τὸ μηδὲν ἑαυτοὺς ὠφελῆσαι, καὶ τοὺς ἀκούοντας καὶ τοὺς ὁρῶντας τὰ μέγιστα πσραβλάπτουσι, καὶ βλασφημεῖσθαι δι' αὐτῶν τὸ τοῦ Θεοῦ παρασκευάζουσιν ὄνομα, πολυκτημόνες ἀντὶ ἀκτημόνων, ὀνομαζόμενοι, καὶ τοῦ τῆς γῆς πλούτου κύριοι, καὶ τοῦ οὐρανοῦ πλούτου ἀλλότριοι. Ἀλλὰ μὴ γένοιτό τινα τῶν ἀψευδῶς ἀποτασσομένων τῷ βίῳ, τὴν ἐναντίαν τῶν ἐντολῶν πορεύεσθαι· τὴν στενὴν δὲ μάλλον προτιμᾶν τῆς πλατείας, καὶ τὴν πενίαν τοῦ πλούτου, καὶ τῆς δόξης τὴν ἀδοξίαν,

καὶ τῆς παρούσης χαρᾶς τὴν νομιζομένην ἐπίπονον καρτερίαν· ἵνα καὶ τῷ παρόντι βίῳ τὸ φῶς αὐτῶν τοῦ βίου διαυγάσῃ, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι τὴν ἀναφαίρετον κληρονομήσωσι βασιλείαν, ἧς οὐδὲν τῶν ἐνταῦθα ποθεινότερον ἢ τιμιώτερον τοῖς γε νοῦν ἔχουσι, καὶ τὴν ἀλήθειαν προτιμῶσι τοῦ ψεύδους. Ἀλλ' ἐπαναληπτέον αὐθις τὸν λόγον, καὶ διηγητέον τὰ μετὰ τὴν κλοπὴν τοῦ λείψανου τοῦ θεοφόρου πατρὸς γενόμενα θαύματα.

26. Ἀραντες τοίνυν οἱ μοναχοί, καθ' ὃν εἶπον τρόπον τὸ σῶμα, κατήχθησαν εἰς τι χωρίον Φώκομιν, τελοῦν ὑπὸ τὸ θέμα Θράκην· ἦν δὲ πλησίον τούτου πηγὴ καὶ παρ' αὐτῇ τὸ ἀρίστον ἐτοιμάσαντες, τὴν μὲν πῆραν ἐν τῷ σῶμα τεθησαύριστο τοῦ ἁγίου, παρὰ φυτοῦ κλάδων ἀπώρησαν ἐλαίας· αὐτοὶ δὲ αὐτοσχεδίῳ καὶ λιτῇ χρησάμενοι τραπέζῃ, εὐχαριστήσαντες ἡσθίον. Οὕτω δὲ τὰ μέσα τοῦ ἀρίστου τούτων ἔχοντων, ἰδοὺ παμπληθεῖ οἱ τῆς χώρας οἰκιστοὶ, μετὰ γυναικῶν καὶ παίδων ἔρχονται ἐς αὐτοὺς σπαράσσοντες καὶ ἀλαλλάζοντες, καὶ Πέτρον τὸν μέγαν ἀπὸ τοῦ Ἀθῶ ἐληλυθότα ἐπικαλούμενοι· τὸν δὲ τρόπον τῆς τοιαύτης αὐτῶν ἀλλοιώσεως, οὐ κατοκνήσω διηγῆσασθαι. Στοᾷ τις ἦν ἀρχαία τῆς κρήνης ἐγγὺς ἐν ἧ οἱ μοναχοὶ ἑαυτοὺς ἔψυχον, οὐ μόνον ὑπερφερῆς καὶ πλάτει ὑπερμεγέθης, ἀλλὰ καὶ ἐτιμῆκης, ἥτις τῷ χρόνῳ τῇ ὕλῃ καταχωσθεῖσα, οἰκητήριον γέγονε δαίμονος χιλιάρχου, ὃς μετὰ τῶν ὑπὸ χεῖρα τοσαῦτα ἐκεῖσε διέπραττεν, ὥς μὴ μόνον ἀνθρώπους διαφθεῖρειν καὶ δαίμοσιν ὑποβάλλειν, ἀλλὰ καὶ ὄνους καὶ κύνας καὶ βόας καὶ τὰ λοιπὰ τῶν κτηνῶν ἀποπνίγειν· καὶ πολλὴ θλίψις ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ἀδημονία ἦν περὶ τούτου. Οὗτοι τοίνυν ἅμα τὸ πλησιάσαι αὐτοῖς τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου, ἔφυγον μὲν ἀπὸ τῆς στοᾶς, ἐπεισέφρησαν δὲ ἐν τῇ κόμῃ ἐκεῖνην, καὶ πάντας ἐνθουσιᾶν καὶ

διαταράττεσθαι τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦν-
τας ἐποιοῦν· ὥς δὲ τῷ φυτῷ καὶ τῇ πῆ-
ρα σπαραγμῷ καὶ κραυγῇ προσεπέλασαν,
ἦν ἰδεῖν θαῦμα τῶν πάλαι θυμαίων πα-
ραδοξότερον· εὐθὺς ἀποσπάντα τὰ δαιμό-
νια τῶν ἀνθρώπων, καὶ θρηνητικῶς ὀλο-
λύζοντα, τῆς περιχώρου ἐκείνης ἐλαύνε-
σθαι. Τίς δὲ καταλεπτὸν ἐξεῖποι, ἡ γραφῇ
διασαφῆσαι τῶν γενόμενων τότε θαυμά-
των τὰ ὑπὲρ ἄμμον πλήθη; μύρου γὰρ
εὐωδεστάτου πλήρες γενόμενον παρατί-
κα τὸ λείψανον, ἦν ἰδεῖν τῇ τούτου προσ-
ψύσει δαιμονιῶντας σωφρονοῦντας, τυφ-
λοὺς ὁρῶντας, λεπρῶν, καθαιρουμένων,
χολοὺς ἄρτια βιδίζοντας, καὶ ἀπαξια-
πλῶς πάσης πάντας ἀσθενείας ἀπηλλαγμέ-
νους, ἐν οἷς καὶ τις ἀνὴρ ἐν ὅλοις ἔτεσιν
ὀκτὼ κλινῆρης· ἐπὶ τῆς οἰκίας κείμενος,
μετὰ κραυγῆς ἠντιβόλει τοὺς κατὰ τὴν
λεωφόρον τρέχοντας, ἐπὶ τὴν θυματοφω-
γὸν ἐκείνην πήραν τὴν παρὰ πᾶσιν ἀδο-
μένην τοῦτον ἀπαγαγεῖν, οἱ δὲ μᾶλλον
τοῦ δρόμου εἶχοντο, ἢ ἐκείνου ἤκουον
παραθεωρουμένου δέ, μᾶλλον καὶ μᾶλλον
ἤλγει καὶ ἐδυσχέraitεν. Ὡς δὲ ἤδη ἀπεί-
ρηκε, τινὰ πρὸς οἶκτον μὴ ἐπισπώμενος,
ἰδοὺ οἱ ἀπὸ τοῦ οἴκου αὐτοῦ εὐεκτοῦντες,
ὑποστρέφαντες καὶ σωφρονοῦντες ἀπὸ τῆς
μετὰ τῶν ἄλλων ἐπελθούσης αὐτοῖς ἐπιθέ-
σεως τῶν δαιμόνων, ἐν τάχει διαβιστά-
σαντες τοῦτον μετὰ τῆς κλίνης, πρὸς τὴν
πηγὴν ἐπορεύοντο τῆς ὑγείας· καὶ ἅμα τὸ
πλησίον γενέσθαι, ἤλλατο τῆς κλίνης, εὐ-
θὺς καὶ εἰς τῶν ὁδοιπορούντων ἐγένετο,
οὗς καὶ προλαβόν, καὶ τῷ Ἁγίῳ περιχα-
ρείας δάκρυσι προσπεσών, πάντων εἰς αὐ-
τὸν θεωρούντων, ἄρτιος τοῦ ἐδάφους ἡ-
γέρθη καὶ ὑγιής, ἤχόν τινα φοβερὸν καὶ
τρισμὸν τῶν ἄρθρων αὐτοῦ τῇ ἐγέρσει ἀ-
ποτελεσάντων. Καὶ πάντες ἔδωκαν δόξαν
τῷ Θεῷ, μετὰ τῶν ἄλλων ἰδόντες καὶ τὸ
φρικτὸν τοῦτο θέαμα.

27. Φήμης δὲ καθ' ὅλης τῆς περιχώρου

διαδραμούσης, ἦν ἰδεῖν σιρῶντα τὰ τῶν
πλησιοχώρων πλήθη, οἱ τοὺς ἀρρώστους
αὐτῶν ἐπὶ κραβάτοις φέροντες, ἐρῶμέ-
νους καὶ ὑγιεῖς ἰδίοις ποσὶ βαδίζοντας εἰς
τὰ οἶκτα διέσωζεν· γνωστὸν δὲ τῷ τῆς
πόλεως ἐπισκόπῳ γενόμενον, λαβὼν πάν-
τα τὸν κλῆρον αὐτοῦ μετὰ θυμιαμάτων
καὶ κηρῶν, σταυροὺς ταῖς χερσὶ καὶ τὸ ἁ-
γιον βαστάζοντας εὐαγγέλιον, τὸ χωρίον
κατέλαβον ἔνθα· τὸ ἱεματοφόρον ὑπῆρχε
τοῦ ὁσίου λείψανον, καὶ ὡς ἀπὸ σημεί-
ου ἐνός, τιμῆς ἕνεκεν προσηκούσης, κεκ-
λιμένως ἐβάδιζον ἕως ἐλθόντες ἔστησαν
ἐν τῇ κλίνῃ· καὶ ποιήσαντες εὐχὴν ἐκτενῇ,
περιεπτύξατο τὸ λείψανον πρῶτον μὲν ὁ
ἐπίσκοπος εἰς οὕτως οἱ καθ' ἑξῆς· καὶ
ὥρας οὐκ ὀλίγας προσκατερήσαντες, εἶ-
δον θαυμάτων ἄβυσσον προϊούσαν, καὶ
ἐξεθαμβήθησαν, καὶ δάκρυσι βρέχοντες
τὰς παρειὰς τὸ, Κύριε ἐλέησον, ἔκραζον,
καὶ τὸ, δόξα σοι ὁ Θεὸς ὁ ποιῶν τὰ πα-
ράδοξα θαύματα διὰ τῶν εὐαρεστούντων
σοι. Μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν καλέσας
τοὺς μοναχοὺς ὁ ἐπίσκοπος, λέγει παρα-
κλητικῶς αὐτοῖς· Δέομαι ὑμῶν ἀδελφοί,
χαρίσασθαι ἡμῖν τὸν θεῖον τοῦτον καὶ
χρυσοῦ παντὸς τιμώτερον θησαυρόν, καὶ
οἰκοδομήσας οἶκον εὐκτήριον, ἐν αὐτῷ
τοῦτον περιστελῶ εἰς μνήμην ὑμῶν καὶ
λύτρον τῶν ἡμοῖ πεπλημμελημένων ἐν τῷ
παρόντι βίῳ, καὶ ταύτης ἕνεκεν τῆς χάρι-
τος, λήψεσθαι παρ' ἐμοῦ νομίσματα ἑκα-
τόν· οὐ γὰρ ἀνέχομαι τοιοῦτον μαργαρί-
την πολύτιμον ὧδε κᾶκκεῖσε περιέρχε-
σθαι, ἢ τὸν λύχνον ὑπὸ τὸν μῶδιον κρύ-
πτεσθαι καὶ τὰς ἀκτῖνας συστέλλειν τῆς χά-
ριτος. Οἱ δὲ μοναχοὶ μὴδὲ ἄκροις ὥσὶ τὰ
ρηθέντα θελήσαντες παραδέξασθαι, ἔμει-
ναν ἀντιπίπτοντες, καὶ μὴ μεθήσειν φά-
σκοντες, κἂν χρυσοῦ ὑπόσχοιτο χίλια τά-
λαντα· ὡς δὲ τῇ ἐξουσίᾳ χρησάμενος τού-
τοις ἐνεβριμήσατο ὁ ἐπίσκοπος ἅμα τῷ
λοιπῷ καταλόγῳ τῶν ἱερέων, ἐὰν μὴ ταῦ-

τα βούλησθε λαβεῖν εἰρηκότες, ἀπέλθετε τῶν ὧδε κεναῖς ταῖς χερσί, καταπειθεῖς γεγόνασι καὶ ὑποκλινεῖς. Καὶ τὰ ἑκατὸν εἰληφότες νομίσματα, μετὰ καὶ τινων ἄλλων εἰδῶν, ἐπορεύθησαν πρὸς τὰ τῆς ἀνατολῆς μέρη· τὴν μὲν τοῦ δοσίου στέρησιν ὀδυρόμενοι, τῇ δὲ ποσότητι τοῦ χυοσίου, μικρὸν τὴν λύπην παραμυθούμενοι.

28. Ἀναχωρησάντων δὲ τούτων, ἰδοὺ τις δαιμονῶν ἔτρεχε, βῶῃ χρώμενος ἀνυποστάτῳ, καὶ Πέτρον τὸν ἀπὸ Σχολαρίων ἀνακαλούμενος· οὐκ ἄρκετὸν ἐφάνη σοι, λέγων, τὸ τῆς ἐμῆς κατανομῆς καὶ τοῦ Ὁρους διῶξαι, ἐν ᾧ ὢν ἔσπευδον πλανᾶν τοὺς μοναχοὺς κατὰ τὸν κόσμον ἔρχεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὧδε παραγέγονας, τῆς μικροῦς ταύτης βουλόμενος ἐξορίσαι με κατοικίας καὶ ἀναπαύσεως· ἄρτι σὺν τῷ σώματι πυρίκαυστον ποιῶ πάντων ὁρώντων, εἰ μὴ ἐάσης με· ἦν δὲ κατέχων ὁ ἄνθρωπος λιμπάδας πυρὸς ἐν ἑκατέραις ταῖς χερσί, καὶ ὡς μόνον ὥρμησε ταύτας ἐν τῷ λείψανῳ θεῖναι, γέγονέ τις ψόφος καὶ ἦχος βίαιος, καὶ παραχοῆμα ὡς ἀστρὸς πρὸς ἀπέπτη τοῦ ἀνθρώπου ὁ δαίμων θρηνητικῶς τὸν ἄερα περιερχόμενος. Δοξασάντων δὲ πάντων κἂν τούτῳ τὸν φιλόανθρωπον Κύριον, λαβὼν τὸ λείψανον ὁ ἐπίσκοπος ἅμα τῷ κλήρῳ ἐν τῷ ἐπισκοπεῖν ἡγαγον· κακέισε διαφόρων ἀσθενειῶν διάφοροι τῶν συρρέοντων ἀπαλλαγέντες, ἐν πολυτίμῳ λάρνάκι, μύρης τοῦτο κατετίθεσαν, καὶ πρὸς τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκόμισαν, καὶ ἐπὶ τρισὶ νυχθημέροις δοξολογίας ποιήσαντες, οὕτως ἕκαστος φόβῳ καὶ χαρᾷ σύμμικτοι, εἰς τὰ ἴδια ἔσαν. Μέχρι δὲ τοῦ νῦν ἰάσεις ἐκεῖσε ἐπιτελοῦνται πολλαὶ εἰς δόξαν τῆς Παναγίας καὶ Ὁμοουσίου Τριάδος, καὶ τιμὴν τοῦ δοσίου πατρὸς ἡμῶν.

29. Τούτων ἀκούσαντες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες ἐν πλαξὶ καρδίας πάντα γράψωμεν καὶ ποιήσωμεν, καὶ τῶν πρὸ ἡμῶν πατέ-

ρων τὸν ἀκηλίδωτον βίον καὶ μικροῦ δεῖν ἄσαρκον καὶ ἀσώματον, ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς ἐντυπώσαντες, κλαύσωμεν καὶ θρηνήσωμεν τὸ χαῦνον ἡμῶν εἰδότες, καὶ πρὸς πᾶν ἀγαθὸν μαλακὸν καὶ ἀναδυόμενον. Ἐκεῖνοι γὰρ ἅπαξ κόσμου καὶ τῶν ἐν κόσμῳ ἀπαλλαγέντες, οὐκέτι περὶ τὰς κοσμικὰς ματαιοπονίας ἑαυτοὺς ἀπησχόλησαν· ἀλλ' ὁσημέραι πύρι προσλαμβάνοντες πῦρ, καὶ ταῖς ἀναβάσεσιν ὥσπερ θεοῦμενοι, τὰ κάλλη τῶν ὁρωμένων καὶ τοῦ βίου τὴν εὐθηνίαν, ὡς σκιὰν παρέτρεχον, καὶ τὰς μερίμνας καὶ φροντίδας καὶ τᾶλλα, οἷς οἱ φιλοκτῆμονες καὶ φιλόυλοι ἡδονταί, ὡς ἐμπόδιον τῶν ἀρετῶν ἀπεστρεφοντο, μονολόγιστον κεκτημένοι διαγωγὴν καὶ μονότροπον, τὴν δυσεύρετον καὶ σπανίστην ἄρτι γινωσκομένην, ἵνα μὴ λέγω περατουμένην· οὐ γὰρ τρυφῆς ἐπιμελῶντο, οὐ χιτῶσιν ἐπετέρποντο, ἢ σωματικὴν ἐζήτουν ἀνάπαισιν, οὐδὲ κτήσεις ἐπόθουν καὶ ἐλικτήσεις καὶ πλατυσμούς· καθάπερ ἡμεῖς, ἀλλ' εἰς ὁσμὴν μύρου ἔτρεχον τοῦ νοητοῦ, ὃ ἔστι Χριστὸς ἡ ζωὴ καὶ τὸ φῶς, καὶ παρ' αὐτοῦ τὰς οὐρανίους ἐδέχοντο τρυφάς καὶ παρακλήσεις, ὧν κόρος τοῖς γευσάμενοις οὐκ ἔστιν· ὅθεν καὶ τοιαύτας εἰλήφασιν χάριτας, καὶ κατὰ παθῶν καὶ δαιμόνων τὰ νικητήρια ἔχουσιν.

30. Ἴδε οὖν πᾶς ὁ τοῦ θεαρέστου τούτου βίου ἀκροατὴς οἶον φωστῆρα τηλαυγῇ καὶ παγκόσμιον τὸ καθ' ἡμᾶς τοῦτο θεῖον Ὅρος ἐξήνεγκεν, ὃ· ἀγρυπνία καὶ πόνη καὶ γυμνότητι καὶ ἀσιτία διηνεκεῖ καὶ πένθει καὶ συντριβῇ καρδίας ἐν ὅλοις ἔτεσι πεντήκοντα καὶ τρισὶν ἑαυτὸν ἐκδουῖ, ἀνώτερος γέγονε καὶ λογισμῶν καὶ παθῶν καὶ δαιμόνων, καὶ εἰς αὐτὸ πέφθακε τὸ τῶν ὀρεκτῶν ἔσχατον, τὴν ἄκραν λέγω πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην, καὶ τὴν πρώτην καὶ μόνην μακαριότητα. Ἦς ἀξιοθεύμεν καὶ ἡμεῖς ἐργῶ τὴν τούτου πολιτείαν μιμούμενοι, καὶ τοῖς κατὰ Θε-

ὄν προτερήμασιν ἐγκαλλωπιζόμενοι, ἵνα κύνῃσις σὺν τῷ ἀνάρχῳ Πατρὶ καὶ τῷ
καὶ τῶν ὁμοίων αὐτῷ γερόν ἐπιτύχωμεν ζωοποιῷ καὶ παναγάθῳ Πνεύματι, νῦν
παρὰ τῆς ἀενάου πηγῆς τοῦ Σωτῆρος ἡ- καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
μῶν. Ὡς πρέπει πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσ- Ἀμήν.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΕΙΚΩΝ ΑΝΕΥ ΕΙΚΟΝΟΣ

(Ἐξ ὅσων εἶδα κατὰ τὴν περιοδείαν μου)

Ἡ ἐν τῷ Πρωτάτῳ τῶν Καρυῶν εἰκὼν τῆς
Θεοτόκου τοῦ «Ἀξιόν ἐστιν»

Ὁ Κύριος ἐπέτρεψεν ὅπως καὶ δι' ἐ-
κτὴν φορὰν ἐπισκεφθῶ τὴν ἰδιοκτησίαν
τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου, τὸ ἀγιώνυμον
Ὅρος. Ἐπιθυμῶ ὅπως κάμω γνωστόν, χά-
ριν ἐντρυφήματος μᾶλλον ἢ ὠφελείας, εἰς
τοὺς ἀναγνώστες τοῦ παρόντος περιοδικοῦ
μερικὰ πράγματα, ἅτινα πρέπει νὰ ἔχω-
σιν ὅψιν οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὸ ἅγιον
Ὅρος, διὰ τοῦτο τὸ παρὸν δημοσίευμα

δύνανται νὰ ἐπέχῃ καὶ θέσιν προχείρου ὁ-
δηγοῦ δι' αὐτούς.

Ἐπαναλαμβάνω διὰ νὰ ὑπομνήσω ὅσα
ἀνέφερον κατὰ τὰς ἐντυπώσεις μου τὰς
δημοσιευθείσας εἰς τὸ γ'. ἔτος τῆς «Ἀ-
γιορειτικῆς Βιβλιοθήκης» ὅτι εἶναι ἀνάγκη
πάντες οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ νὰ ἐ-
πισκεφθοῦν τὸ ἅγιον Ὅρος μὲ τὴν δε-
χαιότητα ὅτι θὰ ἀποκομίσουν ἐκ τῆς ἐπι-